

Людмила Воєвідко

**КУРСОВА РОБОТА
(ПРОЄКТ)**

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана

Людмила Воєвідко

**КУРСОВА РОБОТА
(ПРОЄКТ)**

Кам'янець-Подільський – 2024

УДК 378.091.3:001(075.8)

B63

Рекомендовано до друку вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 5 від 30 травня 2024 року)

Рецензенти:

Лабунець В. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Урсу Н. О., докторка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Шпіца Р. І., кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри початкової освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Людмила Воєвідко

B63 Курсова робота (проект): методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2024. 196 с.

В методичних рекомендаціях «Курсова робота (проект)» визначено вимоги до змісту, структури, оформлення й перевірки курсових робіт (проектів) здобувачів / здобувачок III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), за предметною спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Музичне мистецтво) та оновленою ОП в 2024 р. у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Для здобувачів / здобувачок, викладачів / викладачок закладів вищої освіти.

*Моєму найдорожчому брату,
захиснику України –
Володимиру Марусику
з безмежною любов'ю,
великою подякою,
глибокою повагою й шанною
та світлою пам'яттю...*

ПЕРЕДМОВА

Написання курсової роботи (проєкту) обов'язкова умова виконання освітньо-професійної програми здобувачами / здобувачками першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Курсова робота (проєкт) виконується на третьому курсі вищої освіти бакалаврської освітньої програми. Курсова робота (проєкт) є важливим етапом навчання у закладі вищої освіти, оскільки дозволяє здобувачам / здобувачкам продемонструвати отримані знання, навички та вміння в межах спеціальності. Виконання курсової роботи сприяє розвитку наукового мислення, самостійності та відповідальності здобувачів й здобувачок вищої освіти. Крім того, успішний захист курсової роботи є однією з обов'язкових умов для продовження навчання в ЗВО та отримання диплому.

Курсова робота (проєкт) повинна містити глибоке теоретичне осмислення актуальної проблеми, аналіз чинного законодавства в галузі освіти і науки, наукової, навчально-методичної та іншої літератури, а також власні міркування, пропозиції та рекомендації. Метою курсової роботи є систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних навиків аналізу та узагальнення, здобутих під час вивчення профільної дисципліни (методики навчання), а також застосування їх при вирішенні теоретичних чи практичних питань в галузі мистецтва в закладах загальної середньої освіти. В роботі мають знаходити відображення вміння самостійно опрацьовувати літературу, аналізувати існуючі наукові концепції та підходи, висловлювати власні наративи та позиції.

В Методичних рекомендаціях вміщено всі необхідні алгоритми щодо вибору теми, підготовки роботи, оформлення роботи, перевірки на оригінальність та захисту Курсової роботи (проєкту) здобувачами/-ками третього курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво), спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), предметної спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) та оновлених документів у 2024 р. – освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво), спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво).

Методичні рекомендації відповідають вимогам Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Методичним рекомендаціям з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція 2023 р.), Положенню про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція 2023 р.), Методичним рекомендаціям до виконання Курсових робіт (проєктів) у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ
КОМПОНЕНТИ «КУРСОВА РОБОТА З
МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»
ЗА ОП 2022 р.**

підготовки здобувачів	першого (бакалаврського) рівня вищої
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта
спеціальності	(Музичне мистецтво) 014 Середня освіта
предметної спеціальності	(Музичне мистецтво) 014. 13 Середня освіта
галузі знань	(Музичне мистецтво) 01 Освіта / Педагогіка
форма навчання	денна
мова навчання	УКРАЇНСЬКА
кваліфікація:	Бакалавр середньої освіти (Музичне мистецтво). Вчитель музичного мистецтва закладу загальної середньої освіти

Зміст робочої програми освітньої компоненти

1. Мета освітньої компоненти: Курсова робота (проект) є одним із видів індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти, передбачених навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Курсові роботи (проекти) виконують з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Основними завданнями курсової роботи (проекту) є: систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із фаху та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, пов'язаної з темою роботи.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітньої компоненти
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	третій
Семестр вивчення	шостий
Кількість кредитів ЄКТС	1
Загальний обсяг годин	30
Самостійна робота	30
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік

3. Статус:

Освітня компонента «Курсова робота з Методики музичного виховання» належить до обов'язкових освітніх компонент професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

4. Передумови:

Курсова робота з Методики музичного виховання виконується в шостому семестрі третього року навчання. Впродовж навчання до початку опрацювання освітньої компоненти здобувачі вищої освіти засвоюють ОК: Українська мова (за професійним спрямуванням), Історія та культура України, Психологія, Педагогіка, Музична педагогіка, Вступ до спеціальності, Основи медичних знань і безпека життєдіяльності, Методика музичного виховання, Інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в освітньому процесі, Основи наукових досліджень, Практикум шкільного музичного репертуару, Музично-теоретичні дисципліни: теорія музики, гармонія, сольфеджіо, історія музики; Вокально-хорові дисципліни: постановка голосу, хоровий клас, хорове диригування; Основний музичний інструмент та концертмейстерський клас, Додатковий музичний інструмент, пройдено навчальні практики (навчальна психолого-педагогічна практика, навчальна педагогічна практика в початкових класах, навчальна педагогічна практика в закладах загальної

середньої освіти) та виробничу (виробнича педагогічна практика в початкових класах).

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі 01 Освіта / Педагогіка у сфері музичного мистецтва, теорії і практики музично-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій, методик, методів навчання та технологій музичного навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 02	Сформованість цілісних, системних знань про політичні, державотворчі, соціально-економічні та культурні процеси, різних періодів історії України на основі опублікованих джерел і праць сучасних українських істориків; шанобливого ставлення до вітчизняної історії та культури. Здатність зберігати, примножувати та пропагувати надбання культурної спадщини українського народу.
ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; вести професійну бесіду, дискутувати та аргументувати, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки; поєднувати у професійній

	діяльності вербальні, паравербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації та мети.
ЗК 04	Сформованість гуманістичного світогляду, ціннісних естетичних орієнтацій, володіння знаннями щодо основних філософських ідей, учень, напрямів та вміння їх застосовувати у педагогічній та науковій діяльності. Здатність до критики і самокритики; толерантність до різних ідей і поглядів; креативність і здатність до системного мислення; розуміння можливостей сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем педагогічної тематики; визначення сучасних методологічних концепцій, закономірностей й особливостей наукового пізнання, взятих у її розвитку та розглянутих в соціокультурному контексті.
ЗК 08	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01	Здатність орієнтуватися у специфіці професійної діяльності, оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології та педагогіки, визначати і враховувати в освітньому процесі
-------	--

	вікові, індивідуальні особливості та потреби учнів Володіння знаннями з теорії та практики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні методики та педагогічні технології для забезпечення якості освітнього процесу. Здатність до наукового пошуку ефективних шляхів вирішення різного виду фахових проблем, вміння застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження у професійній музично-педагогічній діяльності.
СК 04	Обізнаність у царині інтегративних технологій мистецького навчання школярів, вміння забезпечувати мистецький розвиток учнів на засадах інтеграції різних видів мистецтв; здатність до творчого тлумачення варіантів інтегративного поєднання мистецьких складових у практичній музично-педагогічній діяльності. Знання й розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва та розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей; знання специфіки та особливостей різних стилів, напрямів, національних шкіл; здатність аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі; формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
СК 05	Обізнаність у царині історії та теорії світової художньої культури, здатність здійснювати мистецтвознавчий аналіз художніх явищ та процесів різних епох та географічних регіонів світу, застосовувати його елементи у професійній

	діяльності вчителя музичного мистецтва.
СК 08	Володіння знаннями з методики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні педагогічні технології та інтерактивні методики для забезпечення якості освітнього процесу.
СК 11	Володіння комплексом знань про закономірності цілісного педагогічного процесу, сучасні тенденції розвитку загальної і мистецької педагогіки, традиційні та інноваційні педагогічні технології навчання і виховання учнів, теоретико-технологічні основи компетентнісної освіти (відображені у концепції «Нової української школи»), здатність до їх реалізації в освітньому процесі сучасних закладів загальної середньої освіти. Здатність формувати та аналізувати структуру, зміст, відповідність програми, прийоми та методи музичного навчання на уроках музичного мистецтва та позакласній і позашкільній музично-педагогічній роботі.
СК 12	Обізнаність у галузі інформаційних та музичних технологій; володіння практичними вміннями та навичками роботи з комп'ютерним програмним забезпеченням, аудіоапаратурою та мультимедійними пристроями; здатність до ефективного застосування інформаційно-комп'ютерних та музичних технологій в освітньому процесі, музично-педагогічній діяльності.
СК 13	Володіння методикою формування музичних, виконавських, оцінювально-аналізуючих умінь та навичок, здатність

	розуміння змісту вокально-хорових та інструментальних творів та аналізу складних мистецьких явищ з опорою на досягнення сучасної музичної педагогіки та суміжних галузей наук.
СК 16	Володіння знаннями історико-педагогічного дослідження в галузі музичної педагогіки, виявлення зав'язків між процесами розвитку музично-педагогічної, загально-філософської та художньо-естетичної думки із вмінням їх екстраполяції в освітній процес закладу загальної середньої освіти.
СК 19	Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в закладах загальної середньої освіти: орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах художньо-естетичного розвитку учнів засобами музичного мистецтва, застосовувати вербальний коментар щодо виконання та розуміння музичних творів у лаконічній та доступній формі, здійснювати різні види виконавської діяльності; акомпанувати та імпровізувати, читати ноти з аркуша, транспонувати музичні твори.
СК 20	Сформованість знань основних положень, документів про освіту, законодавчих актів України, розуміння специфіки діяльності вчителя музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти, завдань, функцій та цілей; усвідомлення вимог до особистості вчителя музичного мистецтва, технології педагогічної комунікації та реалізації у предметній сфері.

6. Програмні результати навчання:

ПРН 01	Вміти аналізувати основні проблеми музичного навчання; робити висновки, узагальнення, виходячи з конкретного навчального матеріалу; визначати дидактичні основи музичного навчання; розробляти плани-конспекти різних типів уроків музичного мистецтва; розробляти творчі завдання та дидактичні матеріали.
ПРН 11	Вміти застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання; методично грамотно планувати і проводити уроки різних типів; використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності учнів; організовувати, планувати та проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи.
ПРН 12	Вміти розв'язувати фахові питання, пов'язані з використанням інформаційних технологій у забезпеченні освітнього процесу, набором нотного тексту, застосуванням аудіотехніки та мультимедійних пристроїв у музично-педагогічній діяльності, звуко- та відеозаписом виконавства з наступним їх редагуванням на персональному комп'ютері.
ПРН 13	Знати сучасні тенденції розвитку вітчизняної вокальної педагогіки; історичні, соціально-культурні, поліетнічні та етнологічні засади та закономірності розвитку вітчизняної школи співу; вокальні стилі вітчизняних виконавських

	традицій; національні ознаки української манери вокального виконавства; володіти прийомами та методами розвитку співацького голосу, знаннями щодо вікових та психологічних особливості розвитку співацьких голосів учнів різного віку; володіти сучасними науковими досягненнями у галузі вокальної педагогіки, фізіології, анатомії, фоніатрії, фонопедії, акустики, психології.
ПРН 16	Володіти методикою викладання музичного мистецтва для здійснення музично-педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 18	Вміти оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки.
ПРН 19	Знати природу синтаксичних відношень, особливості граматичних розрядів, щоб дати можливість розпізнавати і продукувати інформацію в академічній та професійній сферах; мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного та професійного мовлення; широкий діапазон словникового запасу (у тому числі термінології), що є необхідним в академічній та професійній сферах.
ПРН 20	Володіти нормами літературної мови, користуватися всіма її засобами залежно від умов спілкування, мети й змісту мовлення; оперувати термінологією майбутнього фаху; дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення; складати документацію різного призначення.

ПРН 21	Володіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології філософських знань; розуміти причинно-наслідкові зв'язки й уміти їх використовувати у професійній діяльності; виявляти актуальні проблеми та здійснювати теоретичний аналіз проблеми і пропонувати та обґрунтовувати гіпотези; толерантність до різних ідей і поглядів; креативність і здатність до системного мислення.
ПРН 24	Вміти керувати художньо-творчим розвитком учнів на уроках мистецтва, виховувати ціннісно-світоглядні орієнтації у сфері різних видів мистецтв; формувати комплекс базових міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування учнями різних видів мистецтв; розробляти та запроваджувати у загальну структуру уроку мистецтва елементи ігрових, інтерактивних, сугестивних та естетико-терапевтичних, проблемно-евристичних технологій; формувати в учнів потребу в художньо-творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні; розробляти календарно-тематичні плани, конспекти інтегрованих уроків мистецтва; моделювати та проводити уроки мистецтва різних типів.
ПРН 25	Вміти усвідомлено сприймати, розуміти та аналізувати музичний матеріал. Розуміти виразжальне та формотворче значення елементів музичної мови в музичних творах, їх роль й функції в процесі розкриття художнього змісту

	творів музичного мистецтва.
--	-----------------------------

7. Засоби діагностики результатів навчання:

Письмова підготовка роботи, перевірка виконаних письмових педагогічних завдань, перевірка на відсоток оригінальності, контроль за самостійною роботою, проведення консультацій, проведення захисту курсових робіт (проєктів).

8. Програма навчальної дисципліни

Для написання курсових робіт (проєктів) здобувачами вищої освіти на засіданні кафедри музичного мистецтва затверджується тематика досліджень.

9. Форми поточного та підсумкового контролю:

- **форма поточного контролю:** самостійна робота;
- **форма підсумкового контролю:** диференційований залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання:

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Національна шкала оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Основні критерії оцінювання

90-100	«відмінно»	А (відмінно)	Матеріал викладено логічно і послідовно, зроблені покликання на нормативні та літературні джерела, обґрунтовано конкретні висновки; чітко і логічно побудовано доповідь під час захисту роботи; надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів комісії.
82-89	«добре»	В (дуже добре)	Наявність несуттєвих помилок в оформленні роботи, у виступі та відповідях здобувача вищої

			освіти під час захисту, що не впливають на загальний рівень якості роботи.
75-81		С (добре)	Автор курсової роботи (проєкту) загалом виконав завдання, досяг поставленої мети. Проте допустив окремі помилки як у самій роботі, так і в підготовленій доповіді (наприклад, недостатньо глибоко розкрив зміст одного з розділів, не завжди логічно переходив від одного розділу до іншого, зловживав описовістю при викладенні

			матеріалу, допустив огріхи в оформленні роботи, не досить впевнено здійснював її захист), однак рівень допущених помилкок суттєво не вплинув на якість роботи та її захисту.
67-74	«задовільно»	D (задовільно)	Наявність суттєвих недоліків у змісті й оформленні роботи, поверхневе осмислення матеріалу, недостатня аргументованість і впевненість під час відповідей на питання.
60-66		E (достатньо)	Курсова робота (проект) за багатьма

			параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання та оформлення, має виключно компіляційний характер.
35-59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання	Робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення та вимагає суттєвого доопрацювання, а її автор має низький рівень теоретичної підготовки. Тема роботи не розкрита, захист здійснено невпевнено, виявлено слабе володіння матеріалами власної роботи: на поставлені питання

			студент не відповідає, або допускає суттєві помилки.
34 і менше		F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу та написання курсової роботи (проєкту))	Представлені матеріали на захист не відповідають вимогам до написання і захисту курсових робіт (проєктів). Студент не в змозі захистити власну роботу. Курсова робота (проєкт) є плагіатом.

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою здійснюється під час консультацій з написання курсових робіт (проєктів) здобувачами освіти.

Виконання, перевірка та захист курсових робіт (проєктів) здобувачами вищої освіти

Якщо студент не опрацював курсової роботи (проєкту); не виконав вимогу перевірки на оригінальність роботи, отримав за результатами цієї перевірки менше % ніж зазначено в положенні про перевірку курсових робіт (проєктів), він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами опрацювання освітньої компоненти.

Захист курсової роботи (проєкту) відбувається публічно. Курсові роботи (проєкти) оцінює керівник цієї роботи та члени комісії, створеної у відповідності з нормативними документами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами підготовки, перевірки й захисту курсових робіт (проєктів) зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

До індивідуального навчального плану студента результати заносяться за умови, якщо студент не має академічної заборгованості та його рейтингова оцінка є більшою або рівною 60 балам ЄКТС.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного

кредитного модуля (освітньої компоненти) упродовж його виконання та захисту.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається

відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

В освітній діяльності керуємося Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти» (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

Неухильно дотримуємося Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>

Дотримуємось Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного Університету імені Івана Огієнка (нова

редакція)

<https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>

Дотримуємось Методичних рекомендацій з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція)

https://drive.google.com/file/d/1_7jl3UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час опрацювання освітньої компоненти використовуються ноутбук та інші гаджети.

12. Рекомендована література:

Базова:

1. Воєвідко Л. М. Методика музичного виховання : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2019. 220 с.
2. Воєвідко Л. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 240 с.
3. Горбенко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання : навч.-метод. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 180 с.

4. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ : Промінь, 2006. 432 с.

Додаткова:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: навч.-метод. видання. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
2. Воевідко Л. М. Забезпечення якості освітнього процесу в ЗВО як шлях підготовки конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н. В.]. Вип. 34 (1–2023). Київ : Міленіум, 2023. С. 216–234.
3. Воевідко Л. М. Формування педагогічної майстерності у здобувачів вищої освіти шляхом реалізації предметних (фахових) компетентностей / Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 27 (2-2019). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 167–174.
4. Гурський В. А. Основи науково-дослідної діяльності студентів у їх професійній підготовці : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2006.
5. Закон України про вищу освіту. Київ : Алерта, 2014. 96 с.
6. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

7. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231>
8. Енциклопедія освіти. Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
9. Козир А. В. Основні аспекти підготовки викладачів мистецьких дисциплін з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду. Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III / Укл. : доктор пед. наук, проф. А. В. Козир. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 12–17.
10. Козир А. В. Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти : [монографія]. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. 378 с.
- Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>
11. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
12. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
13. Кремень В. Г. Підготовка вчителя: виклики і відповіді. За результатами наукової доповіді на засіданні Стратегічної сесії

керівників закладів вищої освіти, 1 березня 2023 р. Вісник НАПН України, 2023, 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5104>

14. Національна доктрина розвитку освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>

15. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб., за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. Київ : Видавництво А.С.К., 2003. 240 с.

16. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ М-ва економічного розвитку і торгівлі України. 2020. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v2736915-20>

17. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» : Наказ М-ва економіки України. 2021. № 368-21. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568>

18. Рудницька О. П. Основи педагогічних досліджень / О. П. Рудницька, А. Г. Болгарський, Т. Ю. Свистельнікова. Київ : Вища школа, 1998. 143 с.

19. Стратегія національно-патріотичного виховання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/286/2019#n15>

20. Трансдисциплінарний вимір підготовки фахівців мистецького профілю : колективна монографія. Ч. 1 / Т. Бондар та ін. ; за заг. ред. А. Козир. Київ : Вид-во «Світ знань», 2023. 364 с.

21. Трансдисциплінарний вимір підготовки фахівців мистецького профілю: колективна монографія. Ч. 2 / Байда Л. та ін. ; за заг. ред. А. Козир, В. Федоришина. Київ : Вид-во «Світ знань», 2023. 367 с.
22. Філософсько-методологічні засади підвищення якості освіти України: європейський вимір / авт. кол. : В. Андрущенко (керівник), М. Бойченко, Л. Горбунова, І. Надольний та ін. Київ : Педагогічна думка, 2012. 220 с.
23. Черкасов В. Ф. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 рр.) : навч. посіб. Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. 380 с.
24. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 240 с.

З розширеним списком рекомендованих джерел та літератури для написання курсової роботи (проекту) можна ознайомитись: Людмила Воєвідко. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2024. 112 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

https://osvitoria.media/	Освіторія
https://naurok.com.ua/	На урок
https://prometheus.org.ua/	Прометеус
https://vseosvita.ua/	Всеосвіта

https://ed-era.com/	ЕдЕра
http://elar.kpnu.edu.ua:8081/ xmlui/handle/123456789/62 11	Репозитарій К-ПНУ імені Івана Огієнка

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ
КОМПОНЕНТИ КУРСОВА РОБОТА З
МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ЗА ОП 2023 р.**

підготовки здобувачів	першого (бакалаврського) рівня вищої
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта (Музичне мистецтво)
спеціальності	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
предметної спеціальності	014. 13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
форма навчання	денна
мова навчання	УКРАЇНСЬКА
кваліфікація:	Бакалавр середньої освіти (Музичне мистецтво). Вчитель музичного мистецтва закладу загальної середньої освіти

Зміст робочої програми освітньої компоненти

1. Мета освітньої компоненти: Курсова робота з Методики музичного виховання є одним із видів індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти, передбачених навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Курсові роботи (проекти) виконують з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Основними завданнями курсової роботи (проекту) є: систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із фаху та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, пов'язаної з темою роботи.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітньої компоненти
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	третій
Семестр вивчення	шостий
Кількість кредитів ЄКТС	1
Загальний обсяг годин	30
Самостійна робота	30
Форма підсумкового	Диференційований залік

контролю	
----------	--

3. Статус:

Освітня компонента «Курсова робота з Методики музичного виховання» належить до обов'язкових освітніх компонент професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

4. Передумови:

Курсова робота з Методики музичного виховання виконується в шостому семестрі третього року навчання. Впродовж навчання до початку опрацювання освітньої компоненти здобувачі вищої освіти засвоюють ОК: Українська мова (за професійним спрямуванням), Історія та культура України, Психологія, Педагогіка, Музична педагогіка, Основи громадянського суспільства, Вступ до спеціальності, Основи медичних знань і безпека життєдіяльності, Методика музичного виховання, Основи наукових досліджень, Практикум шкільного музичного репертуару, Музично-теоретичні дисципліни: теорія музики, гармонія, сольфеджіо, історія музики; Вокально-хорові дисципліни: постановка голосу, хоровий клас, хорове диригування; Основний музичний інструмент та концертмейстерський клас, Додатковий музичний інструмент, пройдено навчальні практики (навчальна психолого-педагогічна практика, навчальна педагогічна практика в початкових класах, навчальна педагогічна практика в закладах загальної середньої

освіти) та виробничу (виробнича педагогічна практика в початкових класах).

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі 01 Освіта / Педагогіка у сфері музичного мистецтва, теорії і практики музично-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій, методик, методів навчання та технологій музичного навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 02	Сформованість цілісних, системних знань про політичні, державотворчі, соціально-економічні та культурні процеси, різних періодів історії України на основі опублікованих джерел і праць сучасних українських істориків; шанобливого ставлення до вітчизняної історії та культури. Здатність зберігати, примножувати та пропагувати надбання культурної спадщини українського народу.
ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; вести професійну бесіду, дискутувати та аргументувати, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки; поєднувати у професійній

	діяльності вербальні, паравербальні та невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації та мети.
ЗК 04	Сформованість гуманістичного світогляду, ціннісних естетичних орієнтацій, володіння знаннями щодо основних філософських ідей, учень, напрямів та вміння їх застосовувати у педагогічній та науковій діяльності. Здатність до критики і самокритики; толерантність до різних ідей і поглядів; креативність і здатність до системного мислення; розуміння можливостей сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем педагогічної тематики; визначення сучасних методологічних концепцій, закономірностей й особливостей наукового пізнання, взятих у її розвитку та розглянутих в соціокультурному контексті.
ЗК 08	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01	Здатність орієнтуватися у специфіці професійної діяльності, оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології та педагогіки, визначати і враховувати в освітньому процесі
-------	--

	вікові, індивідуальні особливості та потреби учнів Володіння знаннями з теорії та практики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні методики та педагогічні технології для забезпечення якості освітнього процесу. Здатність до наукового пошуку ефективних шляхів вирішення різного виду фахових проблем, вміння застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження у професійній музично-педагогічній діяльності.
СК 04	Обізнаність у царині інтегративних технологій мистецького навчання школярів, вміння забезпечувати мистецький розвиток учнів на засадах інтеграції різних видів мистецтв; здатність до творчого тлумачення варіантів інтегративного поєднання мистецьких складових у практичній музично-педагогічній діяльності. Знання й розуміння культурно-типологічних характеристик українського та світового музичного мистецтва та розвитку історичних процесів у музичній культурі, її основних закономірностей; знання специфіки та особливостей різних стилів, напрямів, національних шкіл; здатність аналізувати окремі художні явища у соціокультурному просторі; формування навичок художньо-педагогічної діяльності.
СК 05	Обізнаність у царині історії та теорії світової художньої культури, здатність здійснювати мистецтвознавчий аналіз художніх явищ та процесів різних епох та географічних регіонів світу, застосовувати його елементи у професійній

	діяльності вчителя музичного мистецтва.
СК 08	Володіння знаннями з методики музичного навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти; здатність застосовувати у практичній діяльності сучасні педагогічні технології та інтерактивні методики для забезпечення якості освітнього процесу.
СК 11	Володіння комплексом знань про закономірності цілісного педагогічного процесу, сучасні тенденції розвитку загальної і мистецької педагогіки, традиційні та інноваційні педагогічні технології навчання і виховання учнів, теоретико-технологічні основи компетентнісної освіти (відображені у концепції «Нової української школи»), здатність до їх реалізації в освітньому процесі сучасних закладів загальної середньої освіти. Здатність формувати та аналізувати структуру, зміст, відповідність програми, прийоми та методи музичного навчання на уроках музичного мистецтва та позакласній і позашкільній музично-педагогічній роботі.
СК 12	Обізнаність у галузі інформаційних та музичних технологій; володіння практичними вміннями та навичками роботи з комп'ютерним програмним забезпеченням, аудіоапаратурою та мультимедійними пристроями; здатність до ефективного застосування інформаційно-комп'ютерних та музичних технологій в освітньому процесі, музично-педагогічній діяльності.
СК 13	Володіння методикою формування музичних, виконавських, оцінювально-аналізуючих умінь та навичок, здатність

	розуміння змісту вокально-хорових та інструментальних творів та аналізу складних мистецьких явищ з опорою на досягнення сучасної музичної педагогіки та суміжних галузей наук.
СК 16	Володіння знаннями історико-педагогічного дослідження в галузі музичної педагогіки, виявлення зав'язків між процесами розвитку музично-педагогічної, загально-філософської та художньо-естетичної думки із вмінням їх екстраполяції в освітній процес закладу загальної середньої освіти.
СК 19	Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в закладах загальної середньої освіти: орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах художньо-естетичного розвитку учнів засобами музичного мистецтва, застосовувати вербальний коментар щодо виконання та розуміння музичних творів у лаконічній та доступній формі, здійснювати різні види виконавської діяльності; акомпанувати та імпровізувати, читати ноти з аркуша, транспонувати музичні твори.
СК 20	Сформованість знань основних положень, документів про освіту, законодавчих актів України, розуміння специфіки діяльності вчителя музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти, завдань, функцій та цілей; усвідомлення вимог до особистості вчителя музичного мистецтва, технології педагогічної комунікації та реалізації у предметній сфері.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 01	Вміти аналізувати основні проблеми музичного навчання; робити висновки, узагальнення, виходячи з конкретного навчального матеріалу; визначати дидактичні основи музичного навчання; розробляти плани-конспекти різних типів уроків музичного мистецтва; розробляти творчі завдання та дидактичні матеріали.
ПРН 11	Вміти застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання; методично грамотно планувати і проводити уроки різних типів; використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності учнів; організовувати, планувати та проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи.
ПРН 12	Вміти розв'язувати фахові питання, пов'язані з використанням інформаційних технологій у забезпеченні освітнього процесу, набором нотного тексту, застосуванням аудіотехніки та мультимедійних пристроїв у музично-педагогічній діяльності, звуко- та відеозаписом виконавства з наступним їх редагуванням на персональному комп'ютері.
ПРН 13	Знати сучасні тенденції розвитку вітчизняної вокальної педагогіки; історичні, соціально-культурні, поліетнічні та етнологічні засади та закономірності розвитку вітчизняної

	школи співу; вокальні стилі вітчизняних виконавських традицій; національні ознаки української манери вокального виконавства; володіти прийомами та методами розвитку співацького голосу, знаннями щодо вікових та психологічних особливості розвитку співацьких голосів учнів різного віку; володіти сучасними науковими досягненнями у галузі вокальної педагогіки, фізіології, анатомії, фоніатрії, фонопедії, акустики, психології.
ПРН 16	Володіти методикою викладання музичного мистецтва для здійснення музично-педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 18	Вміти оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки.
ПРН 19	Знати природу синтаксичних відношень, особливості граматичних розрядів, щоб дати можливість розпізнавати і продукувати інформацію в академічній та професійній сферах; мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного та професійного мовлення; широкий діапазон словникового запасу (у тому числі термінології), що є необхідним в академічній та професійній сферах.
ПРН 20	Володіти нормами літературної мови, користуватися всіма її засобами залежно від умов спілкування, мети й змісту мовлення; оперувати термінологією майбутнього фаху; дотримуватися вимог культури усного й писемного

	мовлення; складати документацію різного призначення.
ПРН 21	Володіти сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології філософських знань; розуміти причинно-наслідкові зв'язки й уміти їх використовувати у професійній діяльності; виявляти актуальні проблеми та здійснювати теоретичний аналіз проблеми і пропонувати та обґрунтовувати гіпотези; толерантність до різних ідей і поглядів; креативність і здатність до системного мислення.
ПРН 24	Вміти керувати художньо-творчим розвитком учнів на уроках мистецтва, виховувати ціннісно-світоглядні орієнтації у сфері різних видів мистецтв; формувати комплекс базових міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування учнями різних видів мистецтв; розробляти та запроваджувати у загальну структуру уроку мистецтва елементи ігрових, інтерактивних, сугестивних та естетико-терапевтичних, проблемно-евристичних технологій; формувати в учнів потребу в художньо-творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні; розробляти календарно-тематичні плани, конспекти інтегрованих уроків мистецтва; моделювати та проводити уроки мистецтва різних типів.
ПРН 25	Вміти усвідомлено сприймати, розуміти та аналізувати музичний матеріал. Розуміти виразальне та формотворче

	значення елементів музичної мови в музичних творах, їх роль й функції в процесі розкриття художнього змісту творів музичного мистецтва.
--	---

6. Засоби діагностики результатів навчання:

Письмова підготовка роботи, перевірка виконаних письмових педагогічних завдань в межах дослідження, перевірка на відсоток оригінальності, контроль за самостійною роботою, проведення консультацій, підготовка до захисту досліджень, проведення захисту курсових робіт (проектів).

7. Програма навчальної дисципліни

Для написання курсових робіт (проектів) здобувачами / здобувачками вищої освіти на засіданні кафедри музичного мистецтва затверджується тематика досліджень.

9. Форми поточного та підсумкового контролю:

- **форма поточного контролю:** самостійна робота;
- **форма підсумкового контролю:** диференційований залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання:

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Національна шкала оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Основні критерії оцінювання
90-100	«відмінно»	А (відмінно)	Матеріал викладено логічно і послідовно, зроблені покликання на нормативні та літературні джерела, обґрунтовано конкретні висновки; чітко і логічно побудовано доповідь під час захисту роботи; надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів комісії.
82-89	«добре»	В (дуже добре)	Наявність несуттєвих помилوک В

			оформленні роботи, у виступі та відповідях здобувача вищої освіти під час захисту, що не впливають на загальний рівень якості роботи.
75-81		С (добре)	Автор курсової роботи (проєкту) загалом виконав завдання, досяг поставленої мети. Проте допустив окремі помилки як у самій роботі, так і в підготовленій доповіді (наприклад, недостатньо глибоко розкрив зміст одного з розділів, не завжди логічно переходив від одного розділу

			до іншого, зловживав описовістю при викладенні матеріалу, допустив огріхи в оформленні роботи, не досить впевнено здійснював її захист), однак рівень допущених помилок суттєво не вплинув на якість роботи та її захисту.
67-74	«задовільно»	D (задовільно)	Наявність суттєвих недоліків у змісті й оформленні роботи, поверхневе осмислення матеріалу, недостатня аргументованість і впевненість під час відповідей на

			питання.
60-66		Е (достатньо)	Курсова робота (проект) за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання та оформлення, має виключно компіляційний характер.
35-59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення та вимагає суттєвого доопрацювання, а її автор має низький рівень теоретичної підготовки. Тема роботи не розкрита, захист здійснено невпевнено, виявлено слабке

			володіння матеріалами власної роботи: на поставлені питання студент не відповідає, або допускає суттєві помилки.
34 і менше		F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу та написання курсової роботи (проєкту)	Представлені матеріали на захист не відповідають вимогам до написання і захисту курсових робіт (проєктів). Студент не в змозі захистити власну роботу. Курсова робота (проєкт) є плагіатом.

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою здійснюється під час

консультацій з написання курсових робіт (проектів) здобувачами освіти.

Виконання та захист курсових робіт (проектів) здобувачами вищої освіти

Якщо студент не опрацював курсової роботи (проекту); не виконав вимогу перевірки на оригінальність роботи, отримав за результатами цієї перевірки менше % ніж зазначено в положенні про перевірку курсових робіт (проектів), він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами опрацювання освітньої компоненти.

Захист курсової роботи (проекту) відбувається публічно. Курсові роботи (проекти) оцінює керівник цієї роботи та члени комісії, створеної у відповідності з нормативними документами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами підготовки, перевірки й захисту курсових робіт (проектів) зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

До індивідуального навчального плану студента результати заносяться за умови, якщо студент не має академічної заборгованості та його рейтингова оцінка є більшою або рівною 60 балам ЄКТС.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (освітньої компоненти) упродовж його виконання та захисту.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

В освітній діяльності керуємося Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти» (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

Неухильно дотримуємося Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)

<https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJn>

[y-R/view](#)

Дотримуємось Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного Університету імені Івана Огієнка (нова редакція)

<https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>

Дотримуємось Методичних рекомендацій з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція)

<https://drive.google.com/file/d/1 - 7jl3UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view>

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час опрацювання освітньої компоненти використовуються ноутбук та інші гаджети.

12. Рекомендована література:

Базова:

1. Андрущенко В. П. Українська педагогічна освіта у європейському просторі // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. Київ : Педагогічна думка, 2007. Т. 4. Педагогіка і психологія вищої школи. 439 с.

2. Воєвідко Л. М. Методика музичного виховання : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2019. 220 с.
3. Воєвідко Л. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 240 с.
4. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ : Промінь, 2006. 432 с.
5. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 240 с.

Додаткова:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: навч.-метод. видання. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
2. Бех І. Д. Освітньо-виховний процес як соціокультурне явище / І. Д. Бех // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: зб. наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. [«Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»]; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва та ін. Київ : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 152 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Воєвідко Л. М. Забезпечення якості освітнього процесу в ЗВО як шлях підготовки конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН

України [гол. ред. Бахмат Н. В.]. Вип. 34 (1–2023). Київ : Міленіум, 2023. С. 216–234.

5. Воєвідко Л. М. Формування педагогічної майстерності у здобувачів вищої освіти шляхом реалізації предметних (фахових) компетентностей / Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 27 (2-2019). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 167–174.

6. Горбенко С. С. Дитяче хорове виховання в Україні: навч.-мет. посіб. КИЇВ : ІЗМН, 1999. 253 с.

7. Горбенко С. С. Історія гуманізації музичної освіти : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2007. 348 с.

8. Горбенко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання : навч.-метод. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 180 с.

9. Греченко В. А. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти. Київ : Літера, 2000. 464 с.

10. Закон України про вищу освіту. Київ : Алерта, 2014. 96 с.

11. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

12. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231>

13. Енциклопедія освіти. Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп.

наук. секр. С. О. Сисоєва]. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

14. Козир А. В. Основні аспекти підготовки викладачів мистецьких дисциплін з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду. Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III / Укл. : доктор пед. наук, проф. А. В. Козир. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 12–17.

15. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>

16. Концепція «Нова українська школа». URL:

<https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

17. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. URL:

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

18. Кремень В. Г. Підготовка вчителя: виклики і відповіді. За результатами наукової доповіді на засіданні Стратегічної сесії керівників закладів вищої освіти, 1 березня 2023 р. Вісник НАПН України, 2023, 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5104>

19. Масол Л. М. Мистецтво. Рівень стандарту, профільний рівень: підручник 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 224 с. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1340-mistectvo-masol-10-11-klas.html>

20. Навчальні програми для 10-11 класів. Мистецтво. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
21. Національна доктрина розвитку освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
22. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб., за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. Київ : Видавництво А.С.К., 2003. 240 с.
23. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ М-ва економічного розвитку і торгівлі України. 2020. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v2736915-20>
24. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» : Наказ М-ва економіки України. 2021. № 368-21. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568>
25. Стратегія національно-патріотичного виховання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/286/2019#n15>

З розширеним списком рекомендованих джерел та літератури для написання курсової роботи (проєкту) можна ознайомитись: Людмила Воевідко. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2024. 112 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

https://osvitoria.media/	Освіторія
https://naurok.com.ua/	На урок
https://prometheus.org.ua/	Прометеус
https://vseosvita.ua/	Всеосвіта
https://ed-era.com/	ЕдЕра
http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmloi/handle/123456789/6211	Репозитарій К-ПНУ імені Івана Огієнка

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ
КОМПОНЕНТИ КУРСОВА РОБОТА З
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА / МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»
В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ ЗА ОП 2024 р.**

підготовки здобувачів	першого (бакалаврського) рівня вищої
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта (Музичне мистецтво)
спеціальності	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметної спеціальності	014. 13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
форма навчання	денна
мова навчання	УКРАЇНСЬКА
кваліфікація:	Бакалавр середньої освіти (Мистецтво. Музичне мистецтво). Вчитель мистецтва, музичного мистецтва закладу загальної середньої освіти

Зміст робочої програми освітньої компоненти

1. Мета освітньої компоненти: Курсова робота (проект) є одним із видів індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти, передбачених навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Курсові роботи (проекти) виконують з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Основними завданнями курсової роботи (проекту) є: систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із фаху та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, пов'язаної з темою роботи.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітньої компоненти
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	третій
Семестр вивчення	шостий
Кількість кредитів ЄКТС	1
Загальний обсяг годин	30
Самостійна робота	30
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік

3. Статус:

Освітня компонента належить до обов'язкових освітніх компонент професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

5. Передумови:

Курсова робота з методики навчання музичного мистецтва / методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» в закладі загальної середньої освіти виконується в шостому семестрі третього року навчання. Впродовж навчання до початку опрацювання освітньої компоненти здобувачі вищої освіти засвоюють ОК: Українська мова (за професійним спрямуванням), Історія та культура України, Психологія, Педагогіка, Мистецька педагогіка, Основи громадянського суспільства, Вступ до спеціальності, Основи медичних знань і безпека життєдіяльності, Методика навчання музичного мистецтва, Інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в освітньому процесі, Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» в закладі загальної середньої освіти, Основи наукових досліджень, Практикум шкільного музичного репертуару, Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти, Історія мистецтва, Музично-теоретичні дисципліни: теорія музики, гармонія, сольфеджіо, історія музики; Вокально-хорові дисципліни: постановка голосу, хоровий клас, хорове диригування; Основний музичний інструмент та концертмейстерський клас, Додатковий музичний інструмент, пройдено навчальні практики (навчальна психолого-педагогічна практика, навчальна педагогічна практика в початкових

класах, навчальна педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти) та виробничу (виробнича педагогічна практика в початкових класах).

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів педагогіки, психології, мистецтва, музичного мистецтва, методики навчання мистецтва, музичного навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01	Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства; утверджувати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України.
ЗК 03	Здатність поважати різноманітність і полікультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.
ЗК 06	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку мистецтва, музичного мистецтва, її місця у загальній системі

	знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.
ЗК 07	Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01	Здатність застосовувати систематизовані наукові знання, інформаційні технології в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.
СК 06	Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проєктування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

6. Програмні (очікувані) результати навчання:

ПРН 07	Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.
ПРН 09	Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у

	професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві.
--	---

6. Засоби діагностики результатів навчання:

Письмова підготовка роботи, перевірка виконаних письмових педагогічних завдань з тематики дослідження, перевірка на відсоток оригінальності, контроль за самостійною роботою, проведення консультацій, підготовка до захисту дослідження, проведення захисту курсових робіт (проектів).

7. Програма навчальної дисципліни

Для написання курсових робіт (проектів) здобувачами вищої освіти на засіданні кафедри музичного мистецтва затверджується тематика досліджень.

9. Форми поточного та підсумкового контролю:

- **форма поточного контролю:** самостійна робота;
- **форма підсумкового контролю:** диференційований залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання:

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам:

Рейтингова оцінка з	Національна шкала	Оцінка за шкалою	Основні критерії оцінювання
--------------------------------	------------------------------	-----------------------------	--

кредитного модуля	оцінювання	ЄКТС	
90-100	«відмінно»	А (відмінно)	Матеріал викладено логічно і послідовно, зроблені покликання на нормативні та літературні джерела, обґрунтовано конкретні висновки; чітко і логічно побудовано доповідь під час захисту роботи; надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів комісії.
82-89	«добре»	В (дуже добре)	Наявність несуттєвих помилок в оформленні роботи, у виступі

			та відповідях здобувача вищої освіти під час захисту, що не впливають на загальний рівень якості роботи.
75-81		С (добре)	Автор курсової роботи (проєкту) загалом виконав завдання, досяг поставленої мети. Проте допустив окремі помилки як у самій роботі, так і в підготовленій доповіді (наприклад, недостатньо глибоко розкрив зміст одного з розділів, не завжди логічно переходив від одного розділу до іншого, зловживав

			описовістю при викладенні матеріалу, допустив огріхи в оформленні роботи, не досить впевнено здійснював її захист), однак рівень допущених помилок суттєво не вплинув на якість роботи та її захисту.
67-74	«задовільно»	D (задовільно)	Наявність суттєвих недоліків у змісті й оформленні роботи, поверхнєве осмислення матеріалу, недостатня аргументованість і впевненість під час відповідей на питання.
60-66		E (достатньо)	Курсова робота

			(проект) за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання та оформлення, має виключно компіляційний характер.
35-59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання	Робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення та вимагає суттєвого доопрацювання, а її автор має низький рівень теоретичної підготовки. Тема роботи не розкрита, захист здійснено невпевнено, виявлено слабе володіння матеріалами

			власної роботи: на поставлені питання студент не відповідає, або допускає суттєві помилки.
34 і менше		F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу та написання курсової роботи (проєкту))	Представлені матеріали на захист не відповідають вимогам до написання і захисту курсових робіт (проєктів). Студент не в змозі захистити власну роботу. Курсова робота (проєкт) є плагіатом.

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою здійснюється під час консультацій з написання курсових робіт (проєктів) здобувачами освіти.

Виконання та захист курсових робіт (проектів) здобувачами вищої освіти

Якщо студент не опрацював курсової роботи (проекту); не виконав вимогу перевірки на оригінальність роботи, отримав за результатами цієї перевірки менше % ніж зазначено в положенні про перевірку курсових робіт (проектів), він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами опрацювання освітньої компоненти.

Захист курсової роботи (проекту) відбувається публічно. Курсові роботи (проекти) оцінює керівник цієї роботи та члени комісії, створеної у відповідності з нормативними документами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Здобувачі, які мають академічну заборгованість за результатами підготовки, перевірки й захисту курсових робіт (проектів) зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

До індивідуального навчального плану студента результати заносяться за умови, якщо студент не має академічної заборгованості та його рейтингова оцінка є більшою або рівною 60 балам ЄКТС.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного

кредитного модуля (освітньої компоненти) упродовж його виконання та захисту.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового

контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

В освітній діяльності керуємося Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти» (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

Неухильно дотримуємося Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>

Дотримуємось Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного Університету імені Івана Огієнка (нова редакція)

<https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>

Дотримуємось Методичних рекомендацій з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція)

https://drive.google.com/file/d/1_-7jl3UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час опрацювання освітньої компоненти використовуються ноутбук та інші гаджети.

12. Рекомендована література:

Базова:

1. Воєвідко Л. М. Методика музичного виховання : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2019. 220 с.
2. Воєвідко Л. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 240 с.
3. Горбенко С. С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання : навч.-метод. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 180 с.

4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Видання друге, перероблене. Київ-Вінниця : ТОВ Фірма «Планар», 2010. 308 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ : Промінь, 2006. 432 с.

Додаткова:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: навч.-метод. видання. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
2. Воєвідко Л. М. Забезпечення якості освітнього процесу в ЗВО як шлях підготовки конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н. В.]. Вип. 34 (1–2023). Київ : Міленіум, 2023. С. 216–234.
3. Воєвідко Л. М. Формування педагогічної майстерності у здобувачів вищої освіти шляхом реалізації предметних (фахових) компетентностей / Педагогічна освіта: теорія і практика : Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України. Вип. 27 (2-2019). Кам'янець-Подільський, 2019. С. 167–174.
4. Греченко В. А. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти. Київ : Літера, 2000. 464 с.

5. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти : монографія. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 243 с.
6. Закон України про вищу освіту. Київ : Алерта, 2014. 96 с.
7. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
8. Закон України «Про освіту». URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231>
9. Зязюн І. А. Естетичний досвід особи: формування і сфера прояву. Київ, 1976. 174 с.
10. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2000. 312 с.
11. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : монографія. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
12. Енциклопедія освіти. Нац. акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
13. Козир А. В. Основні аспекти підготовки викладачів мистецьких дисциплін з позиції вітчизняного та зарубіжного досвіду. Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III / Укл. : доктор пед. наук, проф. А. В. Козир. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 12–17.
14. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>

15. Концепція «Нова українська школа». URL:

<https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

16. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. URL:

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

17. Кремень В. Г. Підготовка вчителя: виклики і відповіді. За результатами наукової доповіді на засіданні Стратегічної сесії керівників закладів вищої освіти, 1 березня 2023 р. Вісник НАПН України, 2023, 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5104>

18. Національна доктрина розвитку освіти. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>

19. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб., за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. Київ : Видавництво А.С.К., 2003. 240 с.

20. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ М-ва економічного розвитку і торгівлі України. 2020. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v2736915-20>

21. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» : Наказ М-ва економіки України. 2021. № 368-21. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568>

22. Стратегія національно-патріотичного виховання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/286/2019#n15>
23. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 240 с.

З розширеним списком рекомендованих джерел та літератури для написання курсової роботи (проєкту) можна ознайомитись: Людмила Воевідко. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2024. 112 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

https://osvitoria.media/	Освіторія
https://naurok.com.ua/	На урок
https://prometheus.org.ua/	Прометеус
https://vseosvita.ua/	Всеосвіта
https://ed-era.com/	ЕдЕра
http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6211	Репозитарій К-ПНУ імені Івана Огієнка

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ КАМ'ЯНЕЦЬ- ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА¹

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (далі – Кодекс) розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», «Про захист суспільної моралі», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Етичного кодексу ученого України, Цивільного Кодексу України, листа Міністерства освіти і науки України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 26 жовтня 2017 року №1/9-565, листа Міністерства освіти і науки України «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» від 23 жовтня 2018 року №1/9-650, Статуту Кам'янець-Подільського

¹Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), Правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка права на академічну мобільність (нова редакція), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Методичних рекомендацій з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція), Порядку перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних посібників на рівень унікальності, Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, Антикорупційної програми Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2023-2025 роки, інших нормативно-правових документів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (далі –

К-ПНУ), інших нормативно-правових актів України, чинних наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України, а також з огляду на досвід провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських закладах вищої освіти в межах Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP).

1.2 Кодекс визначає загальноприйняті моральні принципи та правила етичної поведінки учасників освітнього процесу² в К-ПНУ під час навчання, викладання, провадження методичної, наукової, творчої, організаційної, виховної й інших видів діяльності, а також регламентує процедуру розгляду порушень академічної доброчесності та встановлює види відповідальності за їхнє вчинення відповідно до чинного законодавства.

1.3 Кодекс визначає принципи академічної доброчесності як невід'ємні складники професійної етики.

1.4 Основними завданнями Кодексу є:

- створення оптимального академічного середовища, що сприяє навчанню, роботі, обміну знаннями, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку учасників освітнього процесу в К-ПНУ, підтриманню особливої культури демократичних взаємовідносин;
- підвищення іміджу та ділової репутації К-ПНУ, забезпечення його прозорості та відкритості.

1.5 Дія Кодексу поширюється на всіх учасників освітнього процесу в К-ПНУ.

² Відповідно до п. 8 Статуту К-ПНУ учасниками освітнього процесу є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Університеті, фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах і інші працівники Університету.

2 ПОНЯТТЯ, СУБ'ЄКТИ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень³.

2.2 Суб'єкти академічної доброчесності – учасники освітнього процесу К-ПНУ.

2.3 Основними принципами академічної доброчесності, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу, є:

- *законність і верховенство права:* у своїй діяльності учасники освітнього процесу в К-ПНУ повинні неухильно дотримуватися чинного Законодавства та інших нормативних документів, що регламентують навчальну, методичну, наукову та іншу діяльність, утверджують політику щодо забезпечення якості вищої освіти, і стимулювати до цього інших;

- *чесність і порядність:* у навчальній, науковій, методичній, організаційно-виховній, творчій та інших видах діяльності, у наукових дослідженнях учасники освітнього процесу в К-ПНУ зобов'язані діяти порядно і доброчесно, не допускаючи жодних форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки, що негативно впливають на якість отриманих результатів;

³ Відповідно до п. 1. ст. 42 Закону України «Про освіту».

- *взаємна довіра*: учасники освітнього процесу в К-ПНУ не повинні без згоди свого співрозмовника розголошувати особисту інформацію, отриману ним під час спілкування або надання освітніх послуг, а також використовувати її у власних цілях. Атмосфера поваги й довіри є основою для продукування нових ідей, творчості, індивідуального розвитку, вільного обміну інформацією між учасниками освітнього процесу в К-ПНУ;

- *справедливість і толерантність*: у взаємовідносинах між учасниками освітнього процесу в К-ПНУ важливим є неупереджене і доброзичливе ставлення один до одного, позбавлене дискримінації та нечесності, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької чи іншої діяльності;

- *партнерство й взаємоповага*: між учасниками освітнього процесу в К-ПНУ повинні панувати партнерські відносини (суб'єкт-суб'єктна взаємодія), що передбачають повагу до гідності інших, їхнього фізичного і психічного здоров'я, вільний обмін ідеями та свободу висловлювань незалежно від віку, статі, статусу. Варто поважати й цінувати як різноманітні, так іноді й протилежні, думки та ідеї;

- *рівність*: усі учасники освітнього процесу в К-ПНУ повинні мати рівний доступ до освіти незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального, національного походження, стану здоров'я, освітніх потреб, інвалідності тощо;

- *відповідальність*: учасники освітнього процесу в К-ПНУ відповідають за результати своєї діяльності, виконують взяті на себе зобов'язання й протидіють будь-яким проявам академічної недоброчесності;
- *компетентність й професіоналізм*: учасники освітнього процесу в К-ПНУ зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у своїй роботі та навчанні;
- *академічна свобода*: самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та / або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених Законом України «Про вищу освіту»⁴;
- *самовдосконалення і саморозвиток*: усі учасники освітнього процесу в К-ПНУ повинні докладати максимальних зусиль для постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через систематичне підвищення власного професійного розвитку;
- *прозорість, відкритість, підзвітність*: усі процедури щодо освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, крім тієї, доступ до якої обмежено чинним законодавством, повинні бути прозорими з метою уникнення зловживань посадовим становищем обраними чи призначеними посадовими особами К-ПНУ. Посадові особи (ректор, проректори,

⁴ Відповідно до п. 3 ст. І Закону України «Про вищу освіту».

декани факультетів, завідувачі кафедр) зобов'язані звітувати про результати своєї діяльності;

- *добробут і безпека*: забезпечення сприятливих умов для роботи та навчання всіх учасників освітнього процесу в К-ПНУ.

З НОРМИ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1 Учасники освітнього процесу в К-ПНУ повинні:

- дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Університету, положень цього Кодексу та інших нормативних документів у галузі освіти;

- сумлінно, компетентно, вчасно, результативно й відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, накази, розпорядження і доручення керівництва К-ПНУ, не допускати зловживання та неефективного використання державної власності;

- дотримуватися загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури;

- дотримуватися принципів академічної доброчесності;

- не чинити правопорушень, сприяти попередженню різних видів неправомірної поведінки іншими особами в навчальній викладацькій, науковій та інших видах діяльності;

- поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання, стан здоров'я, інвалідність тощо;

- сприяти становленню і розвитку взаємних партнерських відносин;
- підтримувати атмосферу доброзичливості, довіри, відповідальності, взаємодопомоги, порядності й толерантності;
- запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, наявність якого може вплинути на об'єктивність або неупередженість ухвалених рішень;
- запобігати поширенню інформації, яка є неправдивою, наклепницькою, такою, що ображає людину або може завдати шкоди репутації К-ПНУ;
- підвищувати престиж К-ПНУ досягненнями в навчанні, науковій, науково-технічній, мистецькій діяльності, спорті тощо;
- сприяти збереженню й примноженню традицій К-ПНУ;
- володіти державною мовою та сприяти її популяризації;
- підтримувати чистоту порядку на території К-ПНУ, дбайливо ставитися до його майна.

3.1.2 Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну, творчу діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання⁵.

3.1.3 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з огляду на їхні індивідуальні потреби і можливості);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації⁶.

3.2 Неприйнятним для учасників освітнього процесу в К-ПНУ є:

- недотримання норм Конституції, чинного законодавства України, Статуту та Правил внутрішнього розпорядку Університету, інших нормативних документів в галузі освіти і науки;
- учинення дій, що перешкоджають здійсненню освітнього процесу;

⁵ Відповідно до п. 2 ст. 42 Закону України «Про освіту».

⁶ Відповіді 1.110 до п. 3 ст. 42 Закону України «Про освіту».

- невиконання науковими, науково-педагогічними працівниками вимог контракту та індивідуального плану роботи викладача і її обліку;
- невідвідування студентами навчальних занять без поважних причин;
- порушення принципів академічної доброчесності;
- порушення норм моралі, зокрема негідне поведження у громадських місцях та вживання ненормативної лексики;
- поширення неправдивої та компрометуючої інформації про інших осіб;
- привласнення результатів чужої праці під час здійснення навчально-виховної, наукової, мистецької, спортивної та іншої діяльності;
- пропонування винагороди або подарунків за несправедливе отримання будь-яких переваг у навчальній, науковій, дослідницькій, мистецькій, спортивній чи іншій діяльності;
- службове підроблення документів посадовими особами в К-ПНУ;
- участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю;
- навмисне нанесення шкоди роботі іншим особам;
- участь в азартних іграх під час освітнього процесу та на робочому місці;
- розпивання алкогольних напоїв та куріння у громадських місцях;

- будь-які прояви сексуальних домагань⁷, утисків⁸, гендерної нерівності та дискримінації⁹;
- використання службових родинних зав'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій, мистецькій, спортивній та іншій діяльності;
- використання без дозволу ректорату, деканату символіки К-ПНУ, факультету в різноманітних заходах, не пов'язаних з діяльністю К-ПНУ;
- ведення в К-ПНУ політичної, релігійної чи іншої пропаганди, а також примус до сповідання або відмови від релігії, до участі в релігійних обрядах і святах, участі в діяльності й заходах релігійних об'єднань і об'єднань, діяльність яких спрямована на поширення ідеології;
- завдавання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально-технічній базі К-ПНУ.

⁷ Сексуальні домагання – дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують або ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування (відповідно до ст. 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»).

⁸ Утиск – небажана для особи та / або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери (відповідно до п. 7 ст. 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»).

⁹ Дискримінація – ситуація, за якої особа та / або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути, є або можуть бути припущеними (далі – певні ознаки). зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними (відповідно до п. 2 ст. 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»).

4 ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1 Політика академічної доброчесності К-ПНУ передбачає комплекс заходів, що мають на меті забезпечити дотримання принципів академічної доброчесності, моральних правил, корпоративних норм усіма учасниками освітнього процесу та протидіяти будь-яким проявам академічної недоброчесності. План заходів затверджують щорічно на засіданні вченої ради К-ПНУ за погодженням зі студентським сенатом Університету.

4.2 Реалізація політики академічної доброчесності здійснюється через:

- діяльність Комісії з питань академічної доброчесності К-ПНУ;
- функціонування системи запобігання та виявлення академічного плагіату¹⁰;
- інформування на вебсайті К-ПНУ і в соціальних мережах про заходи щодо забезпечення принципів академічної доброчесності та боротьби з корупцією;
- проведення лекцій, семінарів, тренінгів та інших заходів для учасників освітнього процесу з метою імплементації принципів академічної доброчесності на рівні К-ПНУ, підвищення рівня якості освітнього процесу, заохочення учасників освітнього процесу до етичної поведінки й

¹⁰ Процедура перевірки навчальних, дипломних, наукових робіт (проектів), навчально-методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, монографій, дисертацій та інших робіт здобувачів вищої освіти та наукових і науково-педагогічних працівників Університету визначено Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

формування моральних і духовних цінностей, академічної культури, навичок протидії академічній нечесності;

- формування умов для розвитку взаємоповаги, довіри й партнерства між учасниками освітнього процесу;
- протидію будь-яким проявам неправомірної вигоди;
- вивчення досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому середовищі.

4.3 Кожен учасник освітнього процесу несе відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, моральних правил, етичних і корпоративних норм у навчальній, науковій, дослідницькій, управлінській та інших видах діяльності.

4.4 Питання про дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності розглядають на засіданнях ректорату і вченої ради К-ПНУ, вчених рад факультетів, засіданнях кафедр, органів студентського самоврядування, наукової ради, бібліотечної ради К-ПНУ.

4.5 Контроль за дотриманням учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності здійснюють гаранті освіти програм, завідувачі відповідних кафедр, декани факультетів, їхні заступники та куратори академічних груп, органи громадського самоврядування К-ПНУ.

4.6 Порухеннями академічної доброчесності вважають:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження

(творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- **надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та / або процедурами проходження такого оцінювання;**
- **вплив у будь-якій формі** (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання¹¹;
- **несанкціонована співпраця** – навмисна чи усвідомлена допомога, яка передбачає: допомогу або спробу допомоги іншому вчинити акт академічної недоброчесності; придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо);
- **академічне шахрайство** – використання під час контрольних заходів непередбачених допоміжних матеріалів та / або технічних засобів, проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами, подавання як результатів власної праці творів, виконаних іншими особами, у тому числі на замовлення¹².

¹¹ Відповідно до п. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту».

¹² Відповідно до п. 5 ст. 26 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

4.7 У разі виявлення порушень, передбачених Антикорупційною програмою¹³ Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та визначених Законом України «Про запобігання корупції»¹⁴, з-поміж яких:

- **корупція** – використання уповноваженою особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;
- **потенційний конфлікт інтересів** – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
- **реальний конфлікт інтересів** – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або

¹³ Відповідно до розділу 2 «Антикорупційної програми Університету».

¹⁴ Відповідно до п. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції».

на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

- **подарунок** – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають / одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;
- **приватний інтерес** – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Комісія з питань академічної доброчесності має право звернутися до компетентних органів для розгляду зазначених порушень.

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1 Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності є особистим обов'язком кожного учасника освітнього процесу Університету.

5.2 За порушення академічної доброчесності, зазначені в п. 4.6 цього Кодексу, науково-педагогічні та наукові працівники К-ПНУ можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнню вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади¹⁵.

5.3 За порушення академічної доброчесності, зазначені в п. 4.6 цього Кодексу, здобувачі вищої освіти К-ПНУ можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання¹⁶.

5.5 Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності регламентується Комісією з питань академічної доброчесності з огляду на вимоги законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про запобігання корупції» та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють зазначену сферу правових відносин.

¹⁵ Відповідно до п. 5 ст. 42 Закону України «Про освіту».

¹⁶ Відповідно до п. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту».

6 КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1 Комісія з питань академічної доброчесності К-ПНУ (далі – Комісія) – колегіальний орган, який здійснює загальний моніторинг та контроль за дотриманням учасниками освітнього процесу норм і принципів цього Кодексу.

6.2 Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» іншими нормативно-правовими актами, Статутом і Правилами внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), цим Кодексом, іншими нормативно-правовими документами в галузі освіти і науки.

6.3 Комісія має право:

- розглядати доповідні записки / заяви щодо порушення положень Кодексу або доповідні записки / заяви про підозру в застосуванні неетичних практик (зокрема щодо будь-яких проявів сексуальних домагань, утисків, гендерної нерівності та дискримінації) у навчальній, науковій, управлінській та іншій діяльності, здійснювати їхній аналіз;

- подавати пропозиції керівництву К-ПНУ щодо накладання відповідних санкцій, готувати відповідну ухвалу;
- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи тієї галузі, відповідних фахівців інших установ, організацій та закладів (за їхньою згодою) для вирішення окремих питань щодо фактів порушення академічної доброчесності;
- отримувати від усіх учасників освітнього процесу та структурних підрозділів К-ПНУ інформацію і документи, необхідні для здійснення своїх повноважень;
- використовувати технічні й програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою доповідною запискою / заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та дотримання професійної етики науково-педагогічними працівниками і здобувачами вищої освіти, необхідності дотримання положень цього Кодексу;
- здійснювати моніторинг нормативних документів з питань дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, інших нормативних документів в галузі освіти і науки;
- проводити опитування учасників освітнього процесу щодо дотримання академічної доброчесності в К-ПНУ;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність К-ПНУ;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів шляхів ефективного дотримання положень цього Кодексу.

6.4 Кількісний склад Комісії становить 23 особи. До складу Комісії входять:

- за посадами: перший проректор, проректор з наукової роботи, проректор з науково-педагогічної роботи, керівник навчального відділу, керівник наукового відділу, начальник центру інформаційних технологій, керівник юридичного сектора, голова Наукового товариства студентів (слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених К-ПНУ, спікер студентського сенату, голова профспілкового комітету працівників К-ПНУ, голова профспілкового комітету студентів, аспірантів та докторантів К-ПНУ – 11 осіб;

- виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників – 7 осіб;

- виборні представники, які представляють кращих здобувачів вищої освіти – 5 осіб.

6.5 Подання виборних представників з числа провідних наукових, науково-педагогічних працівників, кращих здобувачів вищої освіти К-ПНУ оформляють витягами з протоколів засідань вчених рад факультетів К-ПНУ і передають голові Комісії.

6.6 До складу Комісії залучають (за потреби) фахівців інших галузей для розгляду питань, які виникають під час обговорення справи та стосуються сфери її спеціальних знань.

6.7 Склад Комісії та відповідну контактну інформацію розміщують на офіційному сайті К-ПНУ одразу після його затвердження.

6.8 Комісія зі свого складу обирає голову, заступника і секретаря. Голова Комісії проводить засідання. За відсутності голови

Комісії його обов'язки виконує заступник. Повноваження щодо ведення протоколу засідання, підготовки матеріалів для їхнього розгляду на засіданні та ін. здійснює секретар.

6.9 До членів Комісії не можуть обирати осіб, які притягувалися до відповідальності за порушення положень цього Кодексу, Правил внутрішнього розпорядку К-ПНУ. Члени Комісії, проти яких висунуто звинувачення в порушенні положень цього Кодексу, не можуть брати участь у засіданнях.

6.10 Організаційною формою роботи Комісії є засідання, яке може бути чергове – визначене планом роботи Комісії, та позачергове – скликане для вирішення нагальних питань.

6.11 Рішення ухвалюють відкритим голосуванням за присутності двох третин її загального складу і вважають чинним, якщо за нього проголосувало не менш як три чверті членів Комісії, присутніх на засіданні.

6.12 Засідання Комісії оформлюють протоколом, який підписує голова і секретар.

6.13 На засідання запрошують заявника та особу, стосовно якої розглядається питання щодо порушення положень Кодексу.

6.14 За результатами проведеного засідання Комісія готує ухвалу, що має рекомендаційний характер. Протокол засідання подають ректору для вживання відповідних заходів. У разі підтвердження в діях учасника освітнього процесу фактів порушення чинного законодавства ректор негайно повідомляє про це відповідні компетентні органи в порядку, передбаченому чинним законодавством.

6.15 Комісія надає консультації здобувачам вищої освіти та працівникам, які мають сумніви або непевність, щодо того, що їхні дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс.

6.16 Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу на засіданні вченої ради К-ПНУ.

6.17 Будь-який учасник освітнього процесу, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення, зазначений у п. 4.6 цього Кодексу, має право подати офіційну доповідну записку / заяву на ім'я голови Комісії. У цьому разі голова Комісії не пізніше, ніж через 10 днів після подання доповідної записки / заяви оголошує про проведення позачергового засідання, на якому відбувається розгляд доповідної записки / заяви. Особа, що подала доповідну записку / заяву, повинна викласти в ній аргументи, які свідчать про порушення академічної доброчесності, та надати відповідні докази. Анонімні доповідні записки / заяви, написані в некоректній формі, Комісією не розглядаються. Неприйнятно подавати (підтримувати подання) безпідставних доповідних записок / заяв.

7 ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ ПИТАНЬ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Процедура розгляду питань про порушення академічної доброчесності передбачає такі стадії:

7.1 Повідомлення особи про подання доповідної записки / заяви.

Відповідач має бути ознайомлений із висунутою проти нього підозрою, особливостями процедури розгляду доповідної записки / заяви, доказами, які є підставою для підозри, у письмовій формі, складом Комісії. Допускається право вето відповідача щодо будь-якого члена Комісії, якщо підозри в його упередженості є обґрунтованими. У такому разі член Комісії має бути замінений на іншу особу за поданням голови Комісії. Учасник освітнього процесу може визнати свою провину в допущеному порушенні. У такому разі розгляд питання не проводять, а факт визнання провини враховують під час визначення виду академічної відповідальності.

7.2 Розгляд доповідної записки / заяви. Процедура розгляду питання передбачає:

- опитування свідків (свідком може бути будь-який учасник освітнього процесу, якому відомі обставини, що стосуються справи);
- вивчення першоджерел (публікації, підсумкові роботи тощо);
- проведення консультацій з експертами в галузі (експертом може бути особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, й дати висновок з питань, які виникають під час розгляду доповідної записки / заяви та відповідно до сфери її спеціальних знань);
- інші заходи, необхідні для проведення об'єктивного розгляду доповідної записки / заяви.

7.3 Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду¹⁷.

7.4 Завершення розгляду доповідної записки / заяви та підготовка протоколу. За результатами розгляду питання щодо порушення академічної доброчесності та з'ясування всіх обставин справи Комісія готує протокол засідання.

7.5 Якщо будь-який член Комісії не погоджується із протоколом засідання, він має право висловити окремо свою думку. Усі учасники процесу мають бути ознайомлені з протоколом засідання й, у разі наявності, подати письмові зауваження або заперечення до такого протоколу.

¹⁷ Відповідно до п. 8 ст. 42 Закону України «Про освіту».

7.6 Особі, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, вручають протокол засідання Комісії (під підпис). У разі відсутності особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, під час розгляду справи протокол засідання надсилають поштою. У разі відмови особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, від підпису, що засвідчує вручення протоколу засідання, Комісія оформляє акт про відмову від підпису особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

7.7 Протокол засідання Комісії про розгляд питання щодо порушення академічної доброчесності передають ректорові К-ПНУ, який на підставі ухвали приймає відповідне управлінське рішення. Прийняте рішення є підставою для видання відповідного наказу ректора К-ПНУ. У разі виникнення нових обставин справи або недостатнього вивчення Комісією всіх поданих матеріалів ректор К-ПНУ може направити справу на додатковий розгляд.

7.8 Комісія повинна забезпечити дотримання таких принципів:

- **конфіденційність** розгляду питання про порушення академічної доброчесності – не допускати поширення інформації про розгляд доповідної записки / заяви, особливо за межами К-ПНУ. Лише учасники процедури розгляду порушення можуть бути ознайомлені зі змістом доповідної записки / заяви та матеріалами справи;

- **презумпція невинуватості** – жодна особа не може вважатися винною у виявлених порушеннях, поки її вину не доведуть в установленому порядку;
- **невідворотність покарання** – на кожен встановлений і доведений факт порушення академічної доброчесності повинна бути спрямована відповідна реакція зі сторони академічної спільноти;
- **змагальність** – процес розгляду справи має передбачати можливість представлення учасниками своїх доказів, міркувань по суті справи. Ці обставини повинні бути об'єктивно оцінені.

7.9 Рішення про притягнення до академічної відповідальності може бути оскаржене особою, стосовно якої порушено питання про порушення академічної доброчесності, у письмовій формі впродовж десяти днів з моменту вручення протоколу засідання. Апеляцію подають на ім'я голови Комісії, який призначає склад апеляційної комісії (за погодженням із ректором К-ПНУ) для повторного розгляду доповідної записки / заяви. Апеляційна комісія, у свою чергу, розглядає питання за процедурою, зазначеною у п. 7.2 та готує новий протокол засідання який передає на розгляд ректору К-ПНУ. Остаточне рішення приймає ректор К-ПНУ або уповноважена ним особа. Рішення ректора К-ПНУ не оскаржують.

8 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Кодекс ухвалює вчена рада Університету.

8.2 Зміни й доповнення до цього Кодексу обговорюють на засіданні вченої ради або відповідного колегіального органу та затверджують у тому ж порядку, що й сам Кодекс, шляхом його викладення в новій редакції.

8.3 Кодекс вводять в дію наказом ректора.

8.4 Кодекс розміщують на власному офіційному вебсайті після його затвердження і введення в дію наказом ректора Університету в розділі «Публічна інформація».

8.5 Здобувачі вищої освіти повинні бути ознайомлені (під підпис) з Кодексом упродовж місяця від дня зарахування до Університету, а наукові, науково-педагогічні та інші працівники – на момент прийому на роботу одночасно з ознайомленням із Правилами внутрішнього розпорядку Університету.

8.6 Усі учасники освітнього процесу повинні знати й дотримуватись принципів норм Кодексу. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо їхнього порушення.

8.7 Невиконання положень Кодексу академічної доброчесності є предметом розгляду Комісії.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОТРИМАННЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВИМИ
ПРАЦІВНИКАМИ ТА ЗДОБУВАЧАМИ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В КАМ'ЯНЕЦЬ-
ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
(нова редакція)¹⁸**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»; Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу ученого України; постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» № 261 від 23 березня 2016 р., «Деякі питання реалізації

¹⁸ Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція).

статті 54 Закону України «Про вищу освіту» № 656 від 19 серпня 2015 р., «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656» № 308 від 25 квітня 2018 р.; листа Міністерства освіти і науки України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 26 жовтня 2017 р. № 1/9-565; листа Міністерства освіти і науки України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 26 жовтня 2017 року №1/9-565, листа Міністерства освіти і науки України «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» від 23 жовтня 2018 р. №1/9-650, Статуту Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція); Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого 29 квітня 2021 р. (протокол № 6); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою 28 серпня 2020 р. (протокол № 8); Антикорупційної програми Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, затвердженої вченою радою 30 травня 2017 р. (протокол № 6); інших нормативно-правових документів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (далі – К-ПНУ).

1.2 Положення визначає процедуру дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти К-ПНУ.

1.3 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень¹⁹.

1.4 Види порушень академічної доброчесності, відповідальність за її порушення, порядок виявлення та встановлення фактів порушень академічної доброчесності зазначені в розділах 3. 6 цього Положення та регламентовані спеціальними законами України.

2 ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

¹⁹ Відповідно до п. 1. ст. 42 Закону України «Про освіту».

- об'єктивне оцінювання результатів навчання²⁰.

2.2 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самотійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації²¹.

2.2.1 Здобувач вищої освіти підтверджує дотримання принципів академічної доброчесності до початку проведення атестації (захисту курсової, дипломної / кваліфікаційної роботи (проєкту), заява додається).

Заяви здобувачів освіти зберігають на відповідних кафедрах упродовж одного року.

²⁰ Відповідно до п. 2 ст. 42 Закону України «Про освіту».

²¹ Відповідно до п. 3 ст. 42 Закону України «Про освіту».

З ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1 Порухненням академічної доброчесності є:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- *фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- *фальсифікація* – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власно освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або

нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

- *надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та / або процедурами проходження такого оцінювання;*

- *вплив у будь-якій формі* (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання²²;

- *несанкціонована співпраця* – навмисна чи усвідомлена допомога, яка передбачає: допомогу або спробу допомоги іншому вчинити акт академічної недоброчесності; придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо);

- *академічне шахрайство* – використання під час контрольних заходів непередбачених допоміжних матеріалів та / або технічних засобів, проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами, подавання як результатів власної

²² Відповідно до п. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту».

праці творів, виконаних іншими особами, у тому числі на замовлення²³.

²³ Відповідно до п. 5 ст. 26 Закону України «Про фахову передвищу освіту».

4 ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

4.1 Заходи щодо запобігання академічному плагіату в К-ПНУ здійснюють його структурні підрозділи шляхом:

- інформування здобувачів вищої освіти, педагогічних, науково- педагогічних, наукових працівників, інших працівників К-ПНУ про необхідність дотримання правил академічної доброчесності та підвищення відповідальності за недотримання морально-етичних норм (організація і проведення відкритих бесід, круглих столів, панельних обговорень тощо) під час освітньо-наукового процесу;
- поширення методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення покликань на використані в наукових роботах джерела;
- організації бібліотекою заходів із популяризації основ інформаційної грамотності та культури;
- запровадження в межах відповідних навчальних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Основи наукових досліджень» (освітній ступінь «бакалавр»), «Методика наукових досліджень» (освітній ступінь «магістр»), «Організація наукової діяльності» (освітньо-науковий ступінь «доктор філософії») та ін.) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел і правил їх опису, оформлення цитувань;
- щорічного проведення для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» / «доктор наук»

заходів із питань дотримання наукової етики та недопущення академічного плагіату в наукових роботах;

- ознайомлення здобувачів вищої освіти й педагогічних, науково- педагогічних, наукових працівників із цим Положенням.

-

5 ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РОБІТ НА РІВЕНЬ УНІКАЛЬНОСТІ

5.1 Програмно-технічні засоби перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти, рукописів монографій, підручників, навчальних посібників, інших навчальних видань на рівень унікальності є інструментом для виявлення текстових запозичень.

5.2 Для перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій, здобувачів вищої освіти, рукописів монографій, підручників, навчальних посібників, інших навчальних видань на рівень унікальності застосовують онлайн-сервіс «Unicheck».

5.3 Процедура пошуку та встановлення рівня унікальності курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти, рукописів монографій, підручників, навчальних посібників, інших навчальних видань визначена в Методичних рекомендаціях із перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана

Огієнка (нова редакція), Порядку перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних посібників на рівень унікальності.

6 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1 За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники К-ПНУ можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового, освітньо-творчого чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового, освітньо-творчого чи присвоєного вченого звання;
- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади²⁴.

6.2 За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання²⁵.

²⁴ Відповідно до ст. 42 п. 5 Закону України «Про освіту».

6.3 Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України²⁶.

6.4 До захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії²⁷.

6.5 Виявлення фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома. У разі встановлення відповідно до законодавства у кваліфікаційній роботі здобувача ступеня доктора філософії фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та / або порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії скасовується закладом вищої освіти чи науковою установою, в якому (якій) вона була утворена, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Якщо у захищеній

²⁵ Відповідно до ст. 42 п. 6 Закону України «Про освіту».

²⁶ Відповідно до ст. 6 п. 2 Закону України «Про вищу освіту».

²⁷ Відповідно до ст. 6 п. 6 Закону України «Про вищу освіту».

здобувачем ступеня доктора філософії дисертації встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, його науковий керівник позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, а заклад вищої освіти чи наукова установа позбавляється права утворювати разову спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціальністю строком на один рік, крім випадку скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладом вищої освіти чи науковою установою²⁸.

6.6 За дії (бездіяльність), що визнані Законом України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом²⁹.

7 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1 Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка затверджує вчена рада К-ПНУ.

²⁸ Відповідно до ст. 6 п. 6 Закону України «Про вищу освіту».

²⁹ Відповідно до ст. 42 п. 10 Закону України «Про освіту».

7.2 Зміни та доповнення до цього Положення обговорюють на засіданні вченої ради К-ПНУ та затверджують у тому ж порядку, що й саме Положення, шляхом його викладення в новій редакції.

7.3 Положення вводять у дію наказом ректора К-ПНУ.

Додаток до пп. 2.2.1 п. 2 Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)

Першому проректорові
Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка,
доценту Володимиру ДУБІНСЬКОМУ
Студента(ки) _____ (курс)
ступеня вищої освіти _____
(бакалавр, магістр)
форми здобуття вищої освіти _____
(денна / заочна)
спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми _____
(назва)
Факультету / навчально-наукового інституту

*(прізвище, ім'я, по батькові)***ЗАЯВА**Я, _____ *(прізвище, ім'я, по батькові)*

підтверджую, що текст моєї курсової / дипломної / кваліфікаційної роботи (необхідне підкреслити)

(тема роботи)

поданої до екзаменаційної комісії з проведення атестації для її захисту, написана мною особисто, не містить запозичень з інших документів, чужих опублікованих результатів без покликання на авторів і першоджерела, свідомо сфальсифікованих результатів та ознак академічного плагіату.

З вимогами та змістом чинних Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковим працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) та Методичних рекомендацій з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція) ознайомлений(а).

Також заявляю про те, що я усвідомлюю свою відповідальність за порушення академічної доброчесності й необхідність проведення

перевірки поданої моєї дипломної / кваліфікаційної роботи (необхідне підкреслити) в електронній формі для перевірки на плагіат на базі онлайн-сервісу «Unicheck», що текст моєї курсової повністю збігається з друкованою. Кваліфікаційна робота подана до захисту вперше.

Із процедурою перевірки моєї курсової / дипломної / кваліфікаційної роботи (необхідне підкреслити) на плагіат на базі онлайн-сервісу «Unicheck» ознайомлений. Даю згоду на її використання та подальше збереження в електронному архіві бібліотеки університету «ElarK-PNU».

(дата) (підпис здобувача вищої освіти)

Здійснив наукове керівництво курсової / дипломної / кваліфікаційної роботи (необхідне підкреслити) на тему:

(тема роботи)

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Робота не містить запозичень з інших документів, чужих опублікованих результатів без покликання на авторів і першоджерела, сфальсифікованих результатів та ознак академічного плагіату.

(дата) (підпис) (ім'я, прізвище наукового керівника)

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИЧНИХ
РЕКОМЕНДАЦІЙ З ПЕРЕВІРКИ
КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ),
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА НА РІВЕНЬ
УНІКАЛЬНОСТІ**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (далі – Рекомендації) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції»; Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу ученого України; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261, (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №283 від 03 квітня 2019 р.), постанови «Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та

присвоєння відповідної кваліфікації» від 26 серпня 2021 р. №897; Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою 08 червня 2021 р. (протокол № 7), Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого 29 квітня 2021 р. (протокол № 6); Статуту Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого Міністерством освіти і науки України 10 червня 2019 р. № 806; Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами), затвердженого вченою радою 26 лютого 2020 р. (протокол № 2), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою 28 серпня 2020 р. (протокол № 8), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого 26 лютого 2020 р. (протокол № 2), Порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 28 травня 2020 р. (протокол № 3); Антикорупційної програми Кам'янець-Подільського національного університету імені

Івана Огієнка, затвердженої вченою радою 30 травня 2017 р. (протокол № 6); листів Міністерства освіти і науки України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 26 жовтня 2017 р. № 1/9-565, «Про Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах» від 15 серпня 2018 р. № 1/11-8681, «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» від 23 жовтня 2018 р. № 1/9-650; «Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в наукових роботах (дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо» від 15 серпня 2018 р. № 111-8681, інших нормативно-правових документів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (далі – К-ПНУ) та рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

1.2 У Рекомендаціях визначено процедуру перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти К-ПНУ на рівень унікальності, яку здійснюють за допомогою програмно-технічного засобу на базі онлайн-сервісу «Unichesk» (відповідно до укладеного договору).

1.3 Перевірці на рівень унікальності підлягають:

- курсові роботи (проекти), дипломні / кваліфікаційні роботи (проекти) здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр»;
- дисертації, подані до захисту в спеціалізованій вченій раді К-ПНУ;

- рукописи монографій, підручників, навчальних посібників, інших навчальних видань³⁰.

1.4 Перевірку на рівень унікальності здійснюють на етапі подання матеріалів робіт, зазначених у п. 3 цих Рекомендацій, для розгляду кафедрою, спеціалізованою вченою радою К-ПНУ.

1.5 Інформаційно-технічне супроводження процедури перевірки матеріалів, зазначених у п. 1.3 цих Рекомендацій, на базі онлайн-сервісу «Unichesk» за відповідним дорученням здійснюють:

- відповідальні особи з-поміж висококваліфікованих науково-педагогічних працівників чи інших працівників кафедр, яких призначає завідувач кафедри К-ПНУ;
- вчений секретар спеціалізованої вченої ради.

1.6 Вищезазначені особи подають звіт про перевірку курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти для розгляду на засіданнях кафедр, спеціалізованих вчених рад тощо.

2 ПРОЦЕДУРА ПЕРЕВІРКИ КУРСОВИХ, ДИПЛОМНИХ / КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ) НА РІВЕНЬ УНІКАЛЬНОСТІ

2.1 Інформаційно-технічне супроводження процедури перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів) здобувачів вищої освіти на рівень унікальності здійснює відповідальна особа з-

³⁰ Відповідно до п. 4.4 Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція).

поміж висококваліфікованих науково-педагогічних працівників чи інших працівників кафедри, яких призначає завідувач кафедри К-ПНУ, за допомогою модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE) на етапі загальної перевірки.

2.2 У кожній категорії курсів (Кафедра) створюють курси із відповідними назвами («Курсові роботи (проекти) здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», «Дипломні роботи (проекти) здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»).

2.3 Алгоритм виконання процедури:

- відкрити сторінку «Категорії курсів», обрати відповідну кафедру, на якій буде здійснюватися перевірка дипломної роботи (проекту), натиснути позначку «Додати новий курс»; у діалоговому вікні, що з'явиться, заповнити коротку і повну назву дисципліни та зняти відмітку навпроти «Дата завершення курсу»; Курсові роботи (проекти) освітнього ступеня «бакалавр»
- зберегти курс. Для цього внизу сторінки натиснути позначку «Зберегти та повернутися» або ж позначку «Зберегти та показати»;
- створити вид діяльності «Завдання» із назвою навчального року. Для цього натиснути позначку о («Редагувати параметри»), далі натиснути позначку «Редагувати»;
- після появи позначки рубрику «Завдання»;
- «+» («Додати діяльність або ресурс») обрати Курсові роботи (проекти) освітнього ступеня «бакалавр»
- створити завдання «2024-2025 (денна / заочна форма навчання)». Під час цього обов'язково:

а) звернути увагу на початкові та кінцеві терміни виконання завдань;

б) звернути увагу на розмір завантажуваного файлу;

в) звернути увагу на ввімкнення модуля «Unicheck»;

Налаштування групової здачі:

- зберегти опрацьований вид діяльності, натиснувши позначку «Зберегти та повернутися» або ж «Зберегти та показати»;

- додати учасників до цього курсу (тобто тих користувачів, які матимуть змогу надавати доступ до завантаження курсових робіт (проектів) – Викладач / Автор курсу, і тих, хто буде завантажувати курсові роботи (проекти) – Студент. Для цього натиснути позначку «Учасники»;

- у полі «Вказати / знайти користувача або його електронну адресу» виконати обрану функцію та натиснути позначку «Enrol selected users and cohorts».

2.4 Завантаження курсових робіт (проектів) здійснюють здобувачі вищої освіти. Вищезазначений алгоритм здобувачі вищої освіти виконують не пізніше ніж за 30 календарних днів до захисту³¹. Курсову, дипломну / кваліфікаційну роботу (проект) завантажують повністю, починаючи з титульного аркуша 1 закінчуючи списком використаних джерел.

Процедура завантаження курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів) для здобувачів вищої освіти передбачає реалізацію кількох етапів:

³¹ За винятком кваліфікаційних/дипломних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти освітніх програм, за якими навчальним планом передбачено проходження виробничої переддипломної практики в останньому семестрі. Термін завантаження таких кваліфікаційних/дипломних робіт (проектів) коригується залежно від графіку освітнього процесу та навчального плану ОП.

- авторизуватися на платформі MOODLE як користувач;
- обрати відповідну кафедру, на якій виконана курсова, дипломна / кваліфікаційна робота (проект), та відкрити курс із відповідною назвою («Курсові роботи (проекти) здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», «Дипломні роботи (проекти) здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»);
- обрати навчальний рік та форму навчання;
- натиснути позначку «Завантажити» в діалоговому вікні, що з'явиться, та обрати відповідний файл. Документ для завантаження має бути в одному з форматів – pdf, doc, docx., та містити назву, що складається із прізвища та ініціалів (латинськими літерами) автора курсової, дипломної /кваліфікаційної роботи (проекту); групи, у якій навчається здобувач вищої освіти, наприклад: Ivanko I. I. GRSI-MI 7. Після цього на платформі виконується перевірка на наявність запозичень у межах власної бази даних.

2.5 Для кожної роботи система виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості видає звіт подібності. Його можна переглянути.

2.6 У звіті перевірки відображатиметься відсоток оригінальності (зеленим кольором) та текстових запозичень (червоним кольором) у роботі.

2.7 У разі, якщо збіги є цитуванням текстів інших авторів із відповідним покликанням на їх роботи (і це засвідчує науковий керівник курсової роботи (проекту), то відповідальна особа може звернутися із відповідною заявою до комісії з питань академічної доброчесності К-ПНУ. Якщо комісія ухвалює позитивне рішення,

відповідні покликання в перелік винятків може додати адміністратор платформи MOODLE, натиснувши позначку «Вилучити джерело». Після цього система не буде їх враховувати.

2.8 За результатами перевірки система формує звіт. Для цього на панелі функцій необхідно натиснути клавішу «Сформувати звіт», після чого розпочнеться завантаження файлу зі звітом у форматі pdf.

2.9 Відповідальна особа подає звіт про перевірку курсової роботи (проєкту) на розгляд кафедри до попереднього захисту курсової роботи (проєкту). Якщо є необхідність у доопрацюванні курсової роботи (проєкту), відповідальна особа повертає таку роботу в чернетку. Для цього в діалоговому вікні «Оцінення» навпроти прізвища здобувача вищої освіти у стовпці оцінка потрібно обрати пункт «Повернення до чернетки». Після цього здобувач вищої освіти може завантажити курсову роботу (проєкт) у новій редакції.

2.10 Для оцінки унікальності роботи використовують таку орієнтовну шкалу (% до загального обсягу матеріалу):

Вид роботи	Відсоток унікальності
Курсова робота (проєкт) здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»	Не менше 30%

2.11 Відсоток унікальності курсової роботи (проєкту) не є тотожним оцінці, яку здобувач вищої освіти отримує під час захисту такої роботи.

2.12 Остаточне рішення щодо наявності в курсовій роботі (проєкті) ідей і наукових результатів, які отримані іншими авторами, та / або відтворення опублікованих текстів інших авторів без покликань (за мотивованими висновками експертів відповідної галузі

знань, яких призначають відповідальними особами для аналізу роботи) ухвалюють кафедри К-ПНУ на своїх засіданнях. У рішенні враховують специфіку роботи, що перевіряють на рівень унікальності, галузь знань (спеціальність), вид роботи (курсова, дипломна / кваліфікаційна робота (проєкт) та її унікальність.

2.13 Результати перевірки на рівень унікальності оформлюють протоколом засідання кафедри, у якому зазначають рішення про допуск до захисту, відправлення матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

2.14 У разі незгоди з результатами перевірки курсової роботи (проєкту) на рівень унікальності здобувач вищої освіти має право на апеляцію.

2.15 Апеляцію подає особисто автор курсової роботи (проєкту) на ім'я ректора К-ПНУ в триденний термін після оголошення результатів перевірки.

2.16 У разі надходження апеляції наказом (дорученням) ректора К-ПНУ створюють комісію для її розгляду. Комісію за фактами академічного плагіату також можуть створювати наказом (дорученням) ректора як з ініціативи педагогічних, науково-педагогічних, педагогічних працівників К-ПНУ, так і за дорученнями Міністерства освіти і науки України чи відповідних державних установ.

2.17 Персональний склад членів комісій формують із досвідчених авторитетних педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників К-ПНУ. До складу комісії можуть входити (за їх згодою) інші особи, які не є педагогічними, науково-

педагогічними, науковими працівниками К-ПНУ. Під час розгляду апеляції про результати перевірки курсової роботи (проєкту) здобувача вищої освіти до складу комісії можуть залучати представника(ів) органу студентського самоврядування.

2.18 Апеляцію розглядає апеляційна комісія в тижневий термін із наступного дня після видання наказу (доручення) ректора К-ПНУ про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюють відповідним протоколом.

2.19 Апеляцію можна подати лише один раз.

Достеменно з усіма алгоритмами та прикладами можна ознайомитись в Методичних рекомендаціях з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція 2023 р.)³²

³² Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проєктів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція 2023 р.)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
(ПРОЄКТІВ) У КАМ'ЯНЕЦЬ-
ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ
ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. 1 Методичні рекомендації до виконання Курсових робіт (проектів) у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка розроблено відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 30 серпня 2018 року (протокол №7) та введеного в дію наказом ректора від 30 серпня 2018 року №63-ОД, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 30 травня 2017 року (протокол №6) та введеного в дію наказом ректора від 31 травня 2017 року №34-ОД, Положення про освітні програми в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 24 січня 2019 року (протокол №1) та введеного в дію наказом ректора 25 січня 2019 року №8-ОД, Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни в Кам'янець-

Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 24 січня 2019 року (протокол №1) та введеного в дію наказом ректора 25 січня 2019 року №8-ОД, Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (додаток 1 до наказу ректора від 28 лютого 2019 року №22-ОД), Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, затвердженого вченою радою 31 жовтня 2019 року та введеного в дію наказом ректора 01 листопада 2019 року №109-ОД, інших нормативно-правових документів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Законодавчо-нормативні документи, які регламентують освітнє середовище піддаються оновленню, та модернізації, тому й до нормативних документів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка вносяться відповідні зміни.

1.2 Рекомендації визначають загальні вимоги до етапів підготовки, змісту, структури, оформлення та захисту курсових робіт в Університеті. Окремі пункти Рекомендацій конкретизують і розробляють кафедри Університету та затверджують вчені ради факультетів з огляду на специфіку конкретних галузей знань і спеціальностей.

1.3 **Курсова робота (проект)** є одним із видів індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти, передбачених навчальним планом підготовки фахівців відповідного напрямку / спеціальності. Курсові роботи (проекти) виконують з метою закріплення, поглиблення й

узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання³³.

1.4 Кількість курсових робіт не повинна перевищувати 1 на семестр (рекомендовано – не більше 1 на навчальний рік). Студентам першого курсу освітнього ступеня «бакалавр» курсові роботи не планують. В останньому семестрі випускного курсу курсові роботи можна планувати лише за умови відсутності дипломної роботи. Встановлення кредитів курсовим роботам (проєктам) може здійснюватися як самотійним навчальним складовим, так і на правах окремих модулів навчальних дисциплін³⁴.

1.5 Курсова робота (проєкт) має міждисциплінарний характер, її виділяють окремою позицією в навчальному плані (обсягом до 3 кредитів ЄКТС)³⁵.

1.6 Основними завданнями курсової роботи (проєкту) є:

- систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із фаху та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань;

- розвиток навичок самотійної роботи і оволодіння методикою дослідження, пов'язаної з темою роботи³⁶.

³³ Відповідно до абзацу 1 п. 4.3.1.2. Положення про організацію освітнього процесу в Університеті та п. 21 Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Університеті.

³⁴ Відповідно до п. 3.3.3. Положення про освітні програми в Університеті.

³⁵ Відповідно до п. 21 Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Університеті.

³⁶ Гурський В. А. Основи науково-дослідної діяльності студентів у їх професійній підготовці : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2006.

2 ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМАТИКИ КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

2.1 Тематику курсових робіт (проєктів) на наступний навчальний рік розробляє, затверджує і оприлюднює на своїй вебсторінці чи в модульному об'єктно-орієнтованому динамічному навчальному середовищі (MOODLE) кафедра до 20 травня поточного навчального року. Тематика курсових робіт (проєктів) має відповідати завданням і змісту навчальної дисципліни, бути актуальною та пов'язаною з практичними потребами конкретного фаху³⁷.

2.2 Керівників обраних здобувачами вищої освіти курсових робіт (проєктів) та їх виконавців затверджує відповідна кафедра до 15 червня поточного навчального року³⁸.

2.3 Здобувачі вищої освіти мають право вільного вибору теми курсової роботи (проєкту) із запропонованого кафедрою переліку або запропонувати свій варіант теми з обґрунтуванням доцільності її написання³⁹. Запропоновані здобувачам вищої освіти теми також повинні бути затверджені на засіданні кафедри і бути внесені до переліку. Вибір теми курсової роботи (проєкту) із запропонованого переліку засвідчують підписом здобувача вищої освіти, який її обрав.

2.4 Зміну теми курсової роботи (проєкту) допускають у виняткових випадках за обґрунтованим клопотанням самого здобувача вищої освіти або за ініціативою керівника.

³⁷ Відповідно до абзаців 3, 4 п. 4.3.1.2. Положення про організацію освітнього процесу в Університеті.

³⁸ Там само, абзац 7 п. 4.3.1.2.

³⁹ Там само, абзац 5 п. 4.3.1.2.

2.5 Під час вибору теми курсової роботи (проєкту) здобувач вищої освіти повинен враховувати її актуальність, пізнавальний інтерес до неї, можливість подальшого детальнішого дослідження проблеми (написання дипломної роботи). Назва курсової роботи (проєкту) має бути стислою, конкретною, чіткою, відповідати суті досліджуваної проблеми, предмету дослідження і змісту виконаної роботи. Іноді для більшої конкретизації до назви можна додати невеликий (4-6 слів) підзаголовок.

3 ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ КЕРІВНИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

3.1 Керівництво курсовою роботою (проєктом) здійснюють науково-педагогічні працівники, які мають досвід науково-педагогічної та практичної роботи. Кількість курсових робіт (проєктів) на одного керівника визначає відповідна кафедра⁴⁰. Керівництво курсовою роботою (проєктом), що має міждисциплінарний характер, здійснюється науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр на пропорційних умовах.

3.2 Керівник:

- допомагає здобувачеві вищої освіти обрати тему курсової роботи (проєкту), сформулювати мету і завдання, скласти план виконання роботи (проведення експерименту);
- надає рекомендації щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо

⁴⁰ Відповідно до абзацу 6 п. 4.3.1.2. Положення про організацію освітнього процесу в Університеті.

- за темою курсової роботи (проєкту);
- проводить консультації під час написання курсової роботи (проєкту);
 - здійснює загальне керівництво курсовою роботою (проєктом);
 - здійснює перевірку курсової роботи (проєкту).

3.3 Керівник курсової роботи (проєкту) входить до складу комісії з її захисту. Склад комісії (не менше трьох викладачів кафедри) затверджують на засіданні відповідної кафедри. Якщо до складу комісії входять науково-педагогічні працівники кількох кафедр – його затверджує декан того факультету, на якому виконують курсову роботу (проєкт).

3.4 Планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників, зокрема й керівництво курсовими роботами (проєктами), здійснюють не пізніше червня попереднього навчального року.

4 ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ) ТА АЛГОРИТМ ЇЇ ВИКОНАННЯ

4.1 Загальні вимоги до курсової роботи (проєкту):

- робота повинна бути оформлена згідно з вимогами, встановленими цими Рекомендаціями, та виконана в зазначені терміни;
- проблема, яку досліджує здобувач вищої освіти, має бути актуальною;
- робота повинна бути виконаною на належному теоретичному

рівні, відповідати необхідному обсягу;

– зміст роботи та її висновки повинні відповідати сучасному рівню досягнень досліджуваної проблематики;

– під час написання роботи потрібно звертати увагу на правильність її оформлення, дотримуватися єдиного стилю викладу (не використовувати довгих, не зрозумілих за змістом речень; не послуговуватися часто вживаними, малоінформативними штампами; намагатися викладати думки логічно, чітко і зрозуміло, уникати повторень і надмірної описовості);

– у роботі повинні бути обґрунтовані результати самостійного дослідження, а також подані висновки до кожного розділу і загальні висновки;

– робота повинна містити покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– у роботі мають бути віддзеркалені достовірні факти з перевірених джерел інформації з огляду на використані методики досліджень;

– у роботі неприпустимі такі види порушень академічної доброчесності, як: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація⁴¹.

4.2 Підготовка курсової роботи (проєкту) охоплює кілька етапів: підготовчий, основний, завершальний.

4.2.1 На підготовчому етапі здобувач вищої освіти:

– визначає мету, завдання, методи дослідження та структуру

⁴¹ Відповідно до п. 3.1. Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Університету.

роботи;

- здійснює пошук необхідної інформації (робота з каталогами, складання списку використаної літератури, електронних видань, інтернет-джерел, робота з книгою, виписки, тези, конспектування, розроблення інструментарію дослідження) та визначає її обсяг;

- ретельно систематизує відібраний матеріал, готує стислий огляд літератури з досліджуваної проблеми;

- складає план роботи.

4.2.3 Під час основного етапу здобувач вищої освіти:

- пише чернетковий варіант роботи і висловлює свої міркування з визначених питань;

- працює над висновками до кожного розділу;

- оформлює науково-довідковий апарат (покликання, список використаних джерел і літератури).

4.2.4 На завершальному етапі здобувач вищої освіти:

- вносить правки відповідно до зауважень керівника;

- виконує остаточний варіант роботи з огляду на чинні вимоги до оформлення такого виду індивідуального завдання;

- подає роботу керівникові;

- захищає курсову роботу (проєкт).

4.3 Процес підготовки й виконання курсової роботи (проєкту) доцільно вибудувати відповідно до календарного плану:

- останній місяць навчального семестру (який передує за навчальним планом курсовій роботі (проєкту) – вибір теми та її попереднє обговорення з керівником;

- перший місяць навчального семестру – пошук, підбирання,

систематизація та аналіз матеріалів із теми курсової роботи (проєкту), складання плану роботи й обговорення його з керівником;

– другий місяць навчального семестру – завершення написання чернеткового варіанту курсової роботи (проєкту);

– третій місяць навчального семестру – написання остаточного варіанту курсової роботи (проєкту);

– четвертий місяць навчального семестру – подання курсової роботи (проєкту) керівникові та її захист.

4.4 Залежно від індивідуальних особливостей здобувача вищої освіти, рівня його теоретичної підготовки і загальної дослідницької культури курсова робота (проєкт) може бути виконана швидше.

5 СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

5.1 Курсова робота (проєкт) повинна містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності) (далі – перелік умовних позначень);
- основна частина (вступ, розділи, висновки);
- список використаної літератури / список використаних джерел і літератури;
- додатки.

5.2 Титульний аркуш роботи

Титульний аркуш містить:

- найменування міністерства, якому підпорядкований заклад вищої освіти;
- назву закладу вищої освіти, факультету, кафедри, на якій виконана курсова робота (проект);
- тему роботи;
- курс, групу, шифр і назву спеціальності;
- прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти;
- науковий ступінь, вчене звання, посаду, прізвище та ініціали керівника;
- кількість балів (оцінку за національною шкалою, оцінку ЄКТС) за курсову роботу (проект);
- прізвище та ініціали, підписи членів екзаменаційної комісії;
- місто і рік виконання роботи (див. додаток А).

5.3 Зміст

Зміст розташовують після титульного аркуша (аркуш не нумерують). Він містить назви структурних елементів, заголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок, зокрема вступу, розділів, підрозділів та пунктів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків (див. додаток Б).

Зміст (план) роботи повинен відповідати універсальним вимогам:

- теми кожного розділу мають бути однакові за важливістю, а самі розділи – приблизно однакові за обсягом;
- тема і зміст окремих розділів не повинні «накладатися», жоден

із пунктів плану не може повторювати назви роботи;

– у змісті в словах не рекомендовано використовувати знак переносу.

5.4 Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів

Перелік умовних позначень подають як окремий список (за необхідності) безпосередньо після «ЗМІСТУ», починаючи з наступної сторінки. Додатково їхнє пояснення наводять у тексті під час першого згадування.

Переліки умовних позначень слід розташовувати стовпцем за абеткою. Ліворуч в абетковому порядку наводять скорочення або умовні позначення спочатку українською мовою, а потім іншими мовами (за наявності), а праворуч – їх розшифрування. Терміни, скорочення, символи, позначення, які повторюють не більше двох разів, до переліку не вносять.

5.4 Основна частина

5.4.1 Вступ

У вступі подають загальну характеристику курсової роботи (проєкту) в такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета і завдання роботи;
- об’єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- джерельна база дослідження;
- література з теми дослідження;
- практичне значення одержаних результатів.

Вступ завершують описом структури роботи: подають перелік її структурних елементів (вказують кількість розділів і частин, зазначають кількість джерел у списку використаних джерел і літератури та кількість додатків).

Рекомендований обсяг вступу – до 3 сторінок.

5.4.2 Розділи курсової роботи (проєкту).

Основний текст роботи, зазвичай, містить 2-3 розділи. Поділяти їх на параграфи варто лише у випадку доцільності.

Наприкінці кожного розділу формулюють короткі висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

У розділах основної частини необхідно розкрити зміст використаних термінів і понять, суть досліджуваної проблеми, вирішити поставлені завдання, узагальнити результати дослідження.

Кожен абзац повинен бути об'єднаний однією думкою і відзначений змістовною та стилістичною єдністю.

Послідовність викладення матеріалу в кожному розділі курсової роботи (проєкту) здійснюють залежно від специфіки тієї чи тієї галузі знань (з огляду на Методичні рекомендації до виконання курсових робіт (проєктів) з конкретних спеціальностей).

5.4.3 Висновки

У висновках викладають найважливіші теоретичні та практичні результати, отримані в процесі дослідження наукової проблеми. Висновки обов'язково повинні відповідати меті та конкретним завданням, визначеним і сформульованим у вступі.

Висновки повинні бути чіткими, виразними, віддзеркалювати

реальні результати роботи. Висновки не повинні містити цитат та інформації, не обґрунтованої в роботі.

Текст висновків можна поділяти на пункти.

Рекомендований обсяг – 1,5 – 2 сторінки друкованого тексту.

5.5 Список використаних джерел і літератури

Список використаних джерел і літератури формують одним із таких способів:

- у порядку появи покликань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Список використаних джерел і літератури охоплює, зазвичай, ті джерела, на які були зроблені покликання в роботі, або ті джерела, які віддзеркалюють відповідну тему і знайомі авторів роботи.

5.6 Додатки

Додатки не є обов'язковим елементом курсової роботи (проєкту).

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для забезпечення повноти роботи;
- не може бути розміщений в основній частині тексту роботи через великий обсяг або способи відтворення.

Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу курсової роботи (проєкту).

Складниками додатків можуть бути:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- оригінали фотографій, проміжні математичні докази,

формули, розрахунки; протоколи випробувань, висновки експертизи, копія технічного завдання, програми робіт, договору чи іншого документа, що замінює технічне завдання; інструкції, методики, опис комп'ютерних програм, розроблених під час виконання роботи та ін.;

– описи апаратури і приладів, які використовувались під час проведення експерименту, вимірів та випробувань.

Усі використані в тексті таблиці, схеми, графіки, діаграми повинні обов'язково мати відповідні коментарі й бути проаналізовані (якщо такого аналізу немає, то оцінка за роботу може бути знижена).

6 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

6.1 Курсову роботу (проект) оформлюють відповідно до державних стандартів України (з огляду на ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання»).

Рекомендований основний обсяг курсової роботи (проекту) залежить від специфіки відповідної галузі знань та / або спеціальності і становить не менше 20 друкованих сторінок (до цього обсягу не входить список використаних джерел і літератури та додатки). Кількість наведених джерел і літератури в списку повинна бути, як правило, 20-30 позицій.

Обов'язковою вимогою до курсової роботи (проекту) є її написання державною мовою (в окремих випадках, залежно від специфіки спеціальності, – іноземною мовою), за винятком списку

літератури, у якому використане джерело записують мовою видання. Цитати з цих джерел наводять у тексті винятково українською мовою.

Курсову роботу (проект) друкують на одному або на двох (за бажанням) боках аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через півтора міжрядкових інтервали, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20-25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. Рекомендований шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал між рядками – 1,5⁴².

Робота має бути надрукована без помилок і виправлень. Шрифт має бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою. Описи і неточності виправляють підчищенням чи зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на цьому ж місці (або між рядками) виправленого тексту. Допускають не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст курсової роботи (проекту) може бути проілюстрований рисунками, схемами, графіками, діаграмами та таблицями.

Кожну структурну частину курсової роботи (проекту) розпочинають з нової сторінки. Першу сторінку – титульну, оформлюють за формою, наведеною в додатку А. Титульна сторінка є складником загальної нумерації сторінок, її не нумерують. Далі номер сторінки проставляють у правому верхньому (наприклад) кутку аркуша без крапки в кінці зі збереженням наскрізної нумерації всього тексту.

⁴² Відповідно до п. 14 наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2019 року № 759) від 12 січня 2017 року № 40.

6.2 Оформлення заголовків

За титульною сторінкою наводять послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел і літератури, додатки. Кожен структурний елемент розпочинають з нової сторінки, а кожен підрозділ – після закінчення попереднього.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами в центрі рядка без крапки в кінці. Відстань між заголовком та наступним текстом має бути не менше двох рядків.

Заголовки підрозділів друкують малими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Не можна розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

6.3 Нумерація розділів та підрозділів

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Такі структурні частини курсової роботи (проєкту), як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу формують із номера розділу і порядкового номера

підрозділу, між ними ставлять крапку. У кінці номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). У тому самому рядку подають заголовок підрозділу.

6.4 Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, рисунки, схеми, графіки, діаграми, карти тощо) розміщують безпосередньо після тексту, у якому їх згадують уперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації (власні чи запозичені) мають бути покликання в роботі.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком). Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, вносять до загальної нумерації. Таблиці, рисунки чи креслення, розміри якого більші, ніж формат А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій в додатках. Номер ілюстрації формують із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між ними ставлять крапку. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ним. Якщо в курсовій роботі (проєкті) один рисунок, то його нумерують за загальними правилами.

Якщо ілюстрації, розміщені в курсовій роботі (проєкті), створені не автором, потрібно обов'язково зазначити джерело їх походження.

6.5 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють як таблицю, яку розміщують після першого згадування в тексті так, щоб її можна було читати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. У такому разі зазначають: Продовження табл. ...

Текст таблиці варто друкувати 12 кеглем з одинарним інтервалом. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводять, то в ньому ставлять риску (–). На всі таблиці повинні бути покликання в тексті. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) арабськими цифрами. Дозволено нумерувати таблиці в межах розділу. У цьому разі номер таблиці формують із номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, «Таблиця 2.1» – перша таблиця другого розділу. Таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці додатка формують із позначення додатка та порядкового номера таблиці в додатку, відокремлених крапкою, наприклад: «Таблиця В.1», тобто перша таблиця додатка В.

Якщо в тексті звіту подано лише одну таблицю, її нумерують.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» і її назву пишуть з великої літери. Слово «Таблиця» друкують праворуч, над правим верхнім кутом заголовка таблиці один раз, на інших сторінках пишуть «Продовження табл....». Назви не підкреслюють.

Заголовки колонок повинні розпочинати з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих – якщо вони самостійні. Висота рядків – не

менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не вносять.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця (номер)

Заголовок таблиці

Головка	Заголовки граф			
	Підзаголовки граф		Підзаголовки граф	
	Горизонтальні рядки			

Графи (колонки)

Боковик

(заголовки рядків)

6.6 Формули і рівняння

Формули і рівняння подають безпосередньо після тексту, у якому їх згадують, посередині рядка з полями зверху та знизу не менше одного рядка та позначають певним номером, написаним у дужках.

Наприклад:

Рейтинговий бал у переліку шкіл України 2018 року за результатами ЗНО розрахований за формулою:

$$Р. б. = С. б. \times 0,85 + С. б. \times 0,15 \times К$$

де «Р.б» – рейтинговий бал,

«С.б» – середній бал,

«К» – кількість тестів, складених у школі.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наводять безпосередньо під формулою в послідовності, наведеній у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта подають з нового рядка. У першому рядку пояснення розпочинають зі слова «де» без двокрапки.

Вище і нижче від кожної формули чи рівняння потрібно залишити «вільний» рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення ($\times$) і ділення (:).

Формули (якщо їх більше, ніж одна) нумерують у межах розділу. Номер формули складають із номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Покликання на формули вказують за допомогою порядкового номера формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

Нумерувати варто лише ті формули, на які є покликання в тексті, інші нумерувати не рекомендовано.

6.7 Загальні правила покликання й цитування використаних джерел і літератури.

У курсовій роботі (проекті) обов'язково роблять покликання на використані джерела й літературу відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Покликання на наукові літературні джерела в тексті наводять у квадратних дужках. Це може бути покликання на джерело в цілому або на джерело із зазначенням конкретної сторінки.

Наприклад:

– «Кількість закладів вищої освіти державної форми власності в Україні в 2017-2018 навчальному році становила 144 одиниці [2, с. 15]».

– «Методи та форми організації навчання у вищій школі ґрунтовно висвітлені у статті ... [7]».

– «Особливості стратегічного розвитку університетів України детально розглянуті у працях О. Кравченко, О. Кукліна [4, с. 15–28; 9, с. 114–121]».

Цифри в дужках відповідають порядковому номеру джерела в списку використаної літератури. Дозволено наводити покликання на джерела інформації у виносках.

Для підтвердження власних аргументів покликанням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору варто наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, не допускати, щоб найменше скорочення наведеного витягу повторювало зміст, представлений автором. У разі використання запозиченого матеріалу без покликання на автора та джерело курсову роботу (проєкт) вважають плагіатом (оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення

авторства⁴³) і знімають із захисту.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати розпочинають і закінчують лапками та подають у граматичній формі джерела зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяють лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вираз «так званий»;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без видозмінених думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців у цитуванні допускають без перекручення авторського тексту і позначають трьома крапками в ламаних дужках: [...]. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, усередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то його не зберігають;
- кожену цитату обов'язково супроводжують покликанням на джерело;
- у непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що значно економить текст, слід бути гранично точним у відтворенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні покликання на джерело.

⁴³ Відповідно до п. 4.6. Кодексу академічної доброчесності Університету.

6.8 Складання списку використаних джерел і літератури

Бібліографічний опис списку використаних джерел і літератури в курсовій роботі (проєкті) здійснюють відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» та з огляду на наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2019 року № 759) від 12 січня 2017 року № 40.

Для компактності бібліографічного опису застосовують також скорочення слів і словосполучень згідно з такими стандартами: ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила», ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами»).

Бібліографічні відомості подають в описі в тому варіанті, у якому вони наведені в джерелі інформації. Мова бібліографічного опису повинна відповідати мові вихідних відомостей документа.

Спочатку наводять літературу / джерела, видану кирилицею, далі – латиною і мовами з особливою графікою (за алфавітом назв мов – арабською, вірменською, грузинською тощо). Публікації мовами з особливою графікою подають в українській транслітерації або в перекладі українською мовою.

Список використаних джерел і літератури рекомендовано

систематизувати в такій послідовності:

- джерела (неопубліковані (архівні джерела, архівні фонди бібліотек) подають за алфавітом; опубліковані – за хронологією);
- література до теми наукової роботи (проєкту);
- статті з періодичних видань;
- довідкова література (бібліографічні покажчики, словники, енциклопедії, довідники тощо);
- електронні ресурси.

Авторів з однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора – за алфавітом перших літер назв його праць; праці одного автора з однаковою назвою – за хронологією.

Джерела, на які є покликання лише в додатку, подають в окремому переліку, який розміщують у кінці цього додатка.

Відомості про джерела нумерують арабськими цифрами. Номер ставлять перед бібліографічним записом і відокремлюють від нього крапкою.

6.9 Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи (проєкту) на прикінцевих її сторінках у порядку покликань у тексті. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкують слово «ДОДАТКИ». Кожен додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами (із першої великої) симетрично щодо тексту сторінки.

Ілюстрації і таблиці, розміщені у додатках, нумерують у межах

кожного додатка. Кожен наступний додаток рекомендовано подавати з нової сторінки.

Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д. Один додаток позначають як Додаток А.

Всі аркуші роботи і додатків акуратно підшивають (брошурують). Сторінки курсової роботи (проєкту) разом із додатками нумерують арабськими цифрами з дотриманням наскрізної нумерації. Порядковий номер сторінки розміщують, наприклад, у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

7 ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Не пізніше ніж за 3 тижні до захисту курсову роботу (проєкт) подають науковому керівникові для перевірки змісту та структури, внесення необхідних правок.

Курсові роботи (проєкти), які за висновком наукового керівника заслуговують на позитивну оцінку, рекомендують до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускають і передають здобувачеві вищої освіти для подальшого доопрацювання.

Курсову роботу (проєкт) подають на кафедру у двох примірниках: перший – друкований, другий – на електронному носії одним суцільним файлом (з метою внесення тексту роботи до репозиторію кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти в

електронному архіві університету). Електронна версія курсової роботи (проєкту) має бути ідентичною паперовій.

Термін подання чистових варіантів робіт на кафедру, а також графік їх захистів визначає кафедра відповідно до графіка освітнього процесу.

Графіки захистів курсових робіт (проєктів) затверджує декан факультету.

Захист курсових робіт (проєктів) проводять публічно перед комісією у складі не менше трьох викладачів кафедри, зокрема й керівника курсової роботи (проєкту)⁴⁴.

Процедура захисту передбачає:

- доповідь здобувача вищої освіти про зміст роботи;
- запитання до автора;
- відповіді здобувача вищої освіти на запитання осіб, присутніх на захисті;
- виступ керівника курсової роботи (проєкту);
- прикінцеве слово здобувача вищої освіти;
- ухвала комісії про оцінку роботи.

Захист курсової роботи (проєкту) може супроводжуватися демонстрацією ілюстративних матеріалів, зокрема з використанням мультимедійного обладнання.

Для захисту курсової роботи (проєкту) здобувач вищої освіти готує виступ, як правило, до 10 хвилин. Увагу зосереджує на визначенні предмету дослідження, відтворенні суті проведеного дослідження, формулюванні висновків, пропозицій щодо

⁴⁴ Відповідно до п. 4.3.1.2. Положення про організацію освітнього процесу в Університеті.

практичного застосування результатів роботи. Відповіді на питання керівника і членів комісії з теми курсової роботи (проєкту), мають бути короткими, чіткими й по суті.

Комісія на закритому засіданні обговорює результати захисту курсових робіт (проєктів) кожним здобувачем вищої освіти і більшістю голосів ухвалює рішення щодо оцінювання роботи. Оцінки оприлюднюються у присутності здобувачів вищої освіти.

У разі незгоди із результатами захисту курсової роботи (проєкту) здобувач вищої освіти в день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, із заявою. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія. Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з рішенням комісії та вважає, що мало місце порушення процедури захисту, він може подати письмову заяву декану факультету, який своїм рішенням формує комісію для розгляду питання щодо дотримання процедури. У разі підтвердження викладених у заяві здобувача вищої освіти обставин за розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) проводять новий захист з іншим складом комісії.

8 ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Конкретні умови змісту, методики й критеріїв оцінювання курсової роботи (проєкту) визначає викладач, ухвалює кафедра, віддзеркалює робоча програма навчальної дисципліни, з якої заплановано виконання курсової роботи (проєкту), а також методичні

вказівки, укладені кафедрами, з огляду на специфіку спеціальностей.

Результати захисту курсової роботи (проєкту) оцінює комісія за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС.

Рейтингову оцінку за курсову роботу (проєкт) формують дві оцінювальні складові і визначають згідно з вимогами до написання і захисту курсової роботи (проєкту):

- перша складова – оцінювання якості виконання роботи та дотримання графіку її виконання;
- друга складова – оцінювання якості захисту курсової роботи (проєкту) – ступінь володіння матеріалом, аргументованість рішень, вміння захищати свої погляди тощо.

Основними критеріями оцінки курсової роботи (проєкту) є:

- актуальність та рівень розкриття теми;
- творчий підхід і самостійність;
- достатня кількість використаних джерел і наукової літератури;
- наявність елементів дослідження та рівень опанування методикою дослідження;
- обґрунтованість узагальнень, висновків і пропозицій;
- науковий стиль викладу;
- дотримання вимог до оформлення курсової роботи (проєкту) і термінів її виконання;
- якість захисту курсової роботи (проєкту);
- дотримання принципів академічної доброчесності.

Отримані бали за курсову роботу (проєкт) переводять у

національну шкалу та шкалу ЄКТС за наведеною таблицею⁴⁵.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Національна шкала оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Основні критерії оцінювання
90-100	«відмінно»	A (відмінно)	Матеріал викладено логічно і послідовно, зроблені покликання на нормативні та літературні джерела, обґрунтовано конкретні висновки; чітко і логічно побудовано доповідь під час захисту роботи; надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів

⁴⁵ Згідно з Положенням про критерії оцінювання знань студентів Університету (відповідно до вимог ЄКТС).

			комісії.
82-89	«добре»	В (дуже добре)	Наявність несуттєвих помилок в оформленні роботи, у виступі та відповідях студента під час захисту, що не впливають на загальний рівень якості роботи.
75-81		С (добре)	Автор курсової роботи (проєкту) загалом виконав завдання, досяг поставленої мети. Проте допустив окремі помилки як у самій роботі, так і в підготовленій доповіді (наприклад, недостатньо глибоко розкрив зміст одного з

			розділів, не завжди логічно переходив від одного розділу до іншого, зловживав описовістю при викладенні матеріалу, допустив огріхи в оформленні роботи, не досить впевнено здійснював її захист), однак рівень допущених помилок суттєво не вплинув на якість роботи та її захисту.
67-74	«задовільно»	D (задовільно)	Наявність суттєвих недоліків у змісті й оформленні роботи, поверхневе осмислення матеріалу, недостатня

			аргументованість і впевненість під час відповідей на питання.
60-66		Е (достатньо)	Курсова робота (проект) за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання та оформлення, має виключно компіляційний характер.
35-59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення та вимагає суттєвого доопрацювання, а її автор має низький рівень теоретичної підготовки. Тема роботи не розкрита, захист

			здійснено невпевнено, виявлено слабе володіння матеріалами власної роботи: на поставлені питання студент не відповідає, або допускає суттєві помилки.
34 і менше		F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу та написання курсової роботи (проєкту)	Представлені матеріали на захист не відповідають вимогам до написання і захисту курсових робіт (проєктів). Студент не в змозі захистити власну роботу. Курсова робота (проєкт) є плагіатом.

Оцінку за курсову роботу (проєкт) виставляють на титульному аркуші та засвідчують підписом наукового керівника і членів комісії.

Позитивну оцінку за курсову роботу (проєкт) вносять у день захисту до екзаменаційної відомості, в індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти та в залікову книжку. Курсові роботи (проєкти) і отримані за них оцінки зазначають у додатку до диплома про вищу освіту.

Невчасне виконання курсової роботи (проєкту) вважають академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації у встановленому порядку.

Якщо за результатами захисту курсової роботи (проєкту) здобувач вищої освіти отримав оцінку «незадовільно», кафедра за рекомендацією комісії, що оцінювала цю курсову роботу (проєкт), як виняток, може дозволити здобувачеві вищої освіти: виконання додаткового завдання за темою курсової роботи (проєкту) з його наступним захистом разом із роботою (проєктом); виконання в повному обсязі курсової роботи (проєкту) з іншої теми. Додаткове завдання формують на основі критеріїв оцінювання курсової роботи (проєкту): поглиблення знань з теоретичних положень; усунення допущених помилок у розрахунках, програмному забезпеченні, графічній частині та оформленні курсової роботи (проєкту); виконання додаткових розрахунків до окремих розділів роботи (проєкту) тощо⁴⁶.

Підсумки виконання курсових робіт (проєктів) аналізують на засіданнях відповідних кафедр, а за потребою – на засіданнях

⁴⁶ Відповідно до абзацу 11 п. 4.3.1.2. Положення про організацію освітнього процесу в Університеті.

науково-методичних / вчених рад факультетів.

Курсові роботи (проекти) з протоколами їх захисту зберігають на кафедрі упродовж трьох років, потім списують в установленому порядку⁴⁷.

⁴⁷ Там само, абзац 12, п. 4.3.1.2.

Додаток А

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Міністерство освіти і науки України

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет _____

Кафедра _____

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЄКТ)

з теми:

*назва теми*Студента (ки) _____ курсу _____ групи
спеціальності _____*шифр і назва спеціальності**прізвище та ініціали здобувача вищої освіти*

Керівник (ця) _____

*прізвище та ініціали**науковий ступінь, учене звання, посада*

Кількість балів: _____

Оцінка за національною шкалою _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

*Підпис**прізвище та ініціали**підпис**прізвище та ініціали**підпис**прізвище та ініціали*

Додаток Б

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за наявності)

ВСТУП	...
РОЗДІЛ 1 (<i>Назва</i>)	...
1.1 (<i>Назва</i>)	...
1.2 (<i>Назва</i>)	...
1.3 (<i>Назва</i>)	...
РОЗДІЛ 2 (<i>Назва</i>)	...
2.1 (<i>Назва</i>)	...
2.2 (<i>Назва</i>)	...
2.3 (<i>Назва</i>).....	...
ВИСНОВКИ	...
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	...
ДОДАТКИ	...
Додаток А (<i>Назва</i>).....	...
Додаток Б (<i>Назва</i>).....	...

**ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ
РОБІТ З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ІІІ
КУРСУ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Тематика курсових робіт (проектів) повинна бути актуальною і відповідати змісту спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Щорічно теми курсових робіт (проектів) затверджуються кафедрою музичного мистецтва та вченою радою педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кількість тем повинна перевищувати кількість здобувачів вищої освіти, яким вони пропонуються в цьому навчальному році, принаймні на 30%. Студентам надається право вільного вибору теми, зважаючи на її актуальність та індивідуальні інтереси. Також, здобувачі можуть самостійно запропонувати тематику для своєї курсової роботи (проекту). Такі теми повинні погоджуватися з керівником курсової роботи (проекту) та завідувачем кафедрою. Обираючи тему роботи з переліку запропонованого кафедрою, студент повинен орієнтуватись на те, щоби результати дослідження можна було використати в подальшій професійній діяльності в предметній сфері. Пропонуємо такі теми.

1. Музичне навчання учнів в українській національній школі та його завдання на сучасному етапі.
2. Особистісно-орієнтовані технології як засіб поглибленого

вивчення музичного мистецтва у початковій школі.

3. Інтерактивні педагогічні технології музичного розвитку учнів початкових класів.

4. Інтерактивні методи навчання і виховання молодших школярів на уроках мистецтва в Новій українській школі.

5. Роль музичного навчання та вихання у формуванні гармонійно розвиненої особистості здобувача освіти ЗЗСО.

6. Моральне виховання учнів засобами музичного мистецтва.

7. Національно-патріотичне виховання учнів засобами музичного мистецтва.

8. Розвиток теорії та методики музичного навчання учнів в українських школах (історичний аспект).

9. Концепції естетичного виховання учнів в історії української музичної педагогіки.

10. Аналіз українських історичних традицій музичного навчання учнів та особливості їх використання в сучасних умовах війни.

11. Музично-педагогічна діяльність В. Верховинця, П. Козицького, Ф. Колесси, М. Леонтовича, К. Стеценка та їх роль в історії українського музичного просвітництва.

12. Музично-педагогічна діяльність Б. Яворського.

13. Аналіз зарубіжних концепцій музичного навчання учнів.

14. Теорія і практика викладання Музичного мистецтва / Мистецтва у зарубіжних школах.

15. Урок Музичного мистецтва / Мистецтва у ЗЗСО та його особливості.

16. Дидактичні основи навчання учнів Мистецтва у закладах

загальної середньої освіти.

17. Основні форми і методи музичного навчання молодших школярів.

18. Роль вчителя Музичного мистецтва / Мистецтва у формуванні національної свідомості учнів.

19. Роль українського музичного фольклору в естетичному вихованні здобувачів освіти в ЗЗСО.

20. Особливості побудови уроку Музичного мистецтва / Мистецтва і методика його проведення в закладі загальної середньої освіти.

21. Типи уроків Мистецтва у початкових класах та умови підвищення їх ефективності.

22. Аналіз сучасного уроку Мистецтва у початковій школі.

23. Методика проведення нестандартних уроків Музичного мистецтва / Мистецтва у початковій школі.

24. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності вчителя музичного мистецтва.

25. Особистісно-орієнтований підхід до процесу музичного навчання та виховання учнів початкових класів.

26. Культурно-освітнє середовище як джерело музичного навчання та розвитку учнів ЗЗСО.

27. Формування музичних вподобань та інтересів учнів.

28. Розвиток інтересу до народної музики у здобувачів освіти в НУШ.

29. Міжпредметні зв'язки як засіб активізації музичного навчання учнів.

30. Аналіз ефективного педагогічного досвіду музичного навчання

й формування предметних компетентностей учнів.

31. Особливості розвитку музично-сенсорних здібностей у першокласників в НУШ.

32. Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей у першокласників в НУШ.

33. Музичні здібності та їх розвиток у молодшому шкільному віці.

34. Музичне сприймання як основа формування музичної культури учнів ЗЗСО.

35. Етапи розвитку музичного сприймання на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва в початковій школі.

36. Шляхи і засоби педагогічного впливу на розвиток музичного сприймання здобувачів освіти в ЗЗСО.

37. Особливості розвитку музичного сприймання в учнів різних вікових груп ЗЗСО.

38. Методика проведення процесу слухання музики в закладах загальної середньої освіти.

39. Характеристика сприймання музики як виду музичної діяльності учнів на уроці Музичного мистецтва / Мистецтва.

40. Педагогічне керівництво процесом музичного сприймання молодшими школярами.

41. Виховання основ музичної культури молодших школярів в сім'ї.

42. Шляхи взаємодії школи і сім'ї у процесі музичного навчання та виховання учнів.

43. Розвиток у молодших школярів навичок аналізу-інтерпретації музичних творів.

44. Шляхи активізації сприймання музики молодшими школярами в

процесі слухання.

45.Методи активізації учнів в різноманітній музичній діяльності на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва.

46.Особливості здійснення індивідуального підходу на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва в НУШ.

47.Методика вокально-хорової роботи зі школярами на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва.

48.Особливості розвитку дитячих голосів на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва в ЗЗСО.

49.Хоровий спів як вид виконавського мистецтва та його значення у музичному навчанні та вихованні учнів.

50.Психолого-фізіологічна характеристика мутації та вимоги до співацького режиму для учнів.

51.Основні вокально-хорові навички і методика їх розвитку в учнів різного віку в ЗЗСО.

52.Робота над дикцією в шкільному хорі в ЗЗСО.

53.Типові недоліки інтонування у школярів та шляхи їх подолання.

54.Розвиток навичок багатоголосого співу в закладі загальної середньої освіти на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва.

55.Методика розучування шкільного пісенного репертуару з учнями.

56.Музично-ритмічні рухи і методика їх засвоєння в НУШ.

57.Система музично-ритмічного навчання учнів молодшого шкільного віку.

58.Теоретичні основи формування музично-ритмічних навичок школярів на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва.

59.Методика розвитку чуття ритму і навичок виконання музично-ритмічних рухів.

60.Роль музично-ритмічних рухів в процесі музичного навчання молодших школярів.

61.Методика засвоєння музичної грамоти школярами на уроках Музичного мистецтва / Мистецтва в НУШ.

62.Розвиток у молодших школярів ладових та звуковисотних знань та уявлень.

63.Музичне навчання школярів на ладовій основі.

64.Абсолютна та відносна системи сольмізації та ознайомлення учнів з поняттями метроритму і звуковисотності.

65.Методика використання відносної системи сольмізації у закладах загальної середньої освіти.

66.Методика засвоєння засобів музичної виразності в різних видах музичної діяльності здобувачів освіти в ЗЗСО.

67.Методика використання елементарних музичних інструментів на уроці.

68.Педагогічна концепція музичного навчання учнів Карла Орфа.

69.Розвиток ладового чуття, чуття ритму та форми в процесі гри на дитячих музичних інструментах.

70.Розвиток творчої активності учнів у різноманітній музичній діяльності.

71.Педагогічне керівництво музичною творчістю учнів в ЗЗСО.

72.Розвиток творчих задатків школярів у різних видах музичної діяльності.

73.Основні напрями і прийоми розвитку дитячої творчості у

педагогічній діяльності Болеслава Яворського.

74. Позакласна музично-навчальна та музично-виховна робота в закладах загальної середньої освіти.

75. Масові форми позакласної музичної роботи в закладах загальної середньої освіти.

76. Методика гурткової та індивідуальної музично-навчальної роботи в школі.

77. Ретроспективний аналіз розвитку музичного навчання учнів у школах України.

78. Особливості педагогічного оцінювання на уроці Музичного мистецтва / Мистецтва в НУШ.

79. Вимоги до роботи учителя Музичного мистецтва / Мистецтва в інклюзивних класах в закладах загальної середньої освіти.

80. Музично-навчальна робота учителя Музичного мистецтва / Мистецтва як агента змін у Новій українській школі.

81. Національно-патріотичне становлення особистості засобами мистецтва в НУШ.

ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в

опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

Згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Мін'юсті 3 лютого 2017 р. № 155/30023) МОН України спростило вимоги до оформлення списку використаних джерел. Зокрема, на вибір можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015» або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальноновживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.

	6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с.
	2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки :

	навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально- виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

	3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України,

Багатотомні видання	Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в</i>

	<i>умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар.наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові

	елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної

	злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 5. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. <i>Political Science</i>. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ

	Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1.

	Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).

Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.

Бібліографічні показчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник</i>

	<i>Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL:</i> http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridic_hni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.
--------------------------	---

Список використаних джерел та літератури

1. Антикорупційна програма Кам'янець-Подільського національного Університету імені Івана Огієнка на 2023-2025 роки. URL:
https://drive.google.com/file/d/1w2KzW6tUHDT7HezvifmlUzEW9F6_VnGG/view
2. Воєвідко Л. М. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2024. 112 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Гурський В. А. Основи науково-дослідної діяльності студентів у їх професійній підготовці : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2006.
5. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Закон України «Про запобігання корупції». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
7. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
8. Закон України «Про освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
9. Закон України «Про фахову передвищу освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>

10. Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного Університету імені Івана Огієнка (нова редакція).

URL:

<https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>

11. Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних / кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція). URL:

https://drive.google.com/file/d/1_7jl3UaRr8EO9TN95FkegcmpECfJSn2/view

12. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт (проектів) у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. URL:

https://drive.google.com/file/d/1GiIJozc_1itWK0sZlXO29LFbccxJz-fz/view

13. Методичні рекомендації з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. URL:

<https://nmv.kpnu.edu.ua/navchalni-plany/>

14. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31 травня 2019 року № 759) від 12 січня 2017 року № 40.

15. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво) в редакції 2022 р. URL:

<https://drive.google.com/file/d/11dj2ugmqlTxbJ-Ap9uQvAeqXKy0VlAl-/view>

16. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво) в редакції 2023 р. URL:

https://drive.google.com/file/d/1ra8EmJsErz19OnXR-R4h9zLT_cPxaTP8/view

17. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво) в редакції 2024 р. URL:

<https://drive.google.com/file/d/1lATR9VkOgDpIyCzGiincc2dC7XFNuj4T/view>

18. Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція). URL:

<https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>

19. Положення про критерії оцінювання знань студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (відповідно до вимог ЄКТС). URL:

<https://sportkaf.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/kryterii-otsiniuvannia-da.pdf>

20. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h->

7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

21. Положення про освітні програми в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка. (нова редакція).

URL: <https://ped.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennia-pro-osvitno-profesiini-prohramy-2021.pdf>

22. Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти. URL:

<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

23. Порядок організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами). URL:

https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

24. Статут Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). URL: https://kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/statut-10_06_2019.pdf

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «КУРСОВА РОБОТА З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ» ЗА ОП 2022 р.....	7
РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ КУРСОВА РОБОТА З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗА ОП 2023 р.....	33
РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ КУРСОВА РОБОТА З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА / МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО» В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА ОП 2024 р.....	59
КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА	78
ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА (нова редакція)	106
ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ПЕРЕВІРКИ КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ), ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА НА РІВЕНЬ УНІКАЛЬНОСТІ	122
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ) У КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)	132
ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ІІІ КУРСУ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	169
ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ПІД ЧАС	

НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)	176
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	178
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	192

Воєвідко Людмила Миколаївна

Курсова робота (проєкт):
методичні рекомендації

Підписано до друку 13.11.2024 р. Формат 60х84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times Nev Roman. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 11,39. Тираж 100. Зам. 143.

Видавець Ковальчук О. В.
32315 Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський,
Вул. Васильєва, 13, корп. А, 37.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7057 від 25.05.2020 р.

